

Siirtolaisuusinstituutin toimintakertomus vuodelta 1983

Activities of the Institute of Migration - 1983

Pirjo-Liisa Beck

Kaksikielisyyden ja vakaan etnisen identiteetin merkityksestä lapsen varhaisessa sosialisatiossa
Zusammenfassung

Lothar Elsner

On the Employment of Foreign Workers and the Policy Towards Them in Germany and the FRG between 1900 and 1980

Marlene Ekola Gerberick

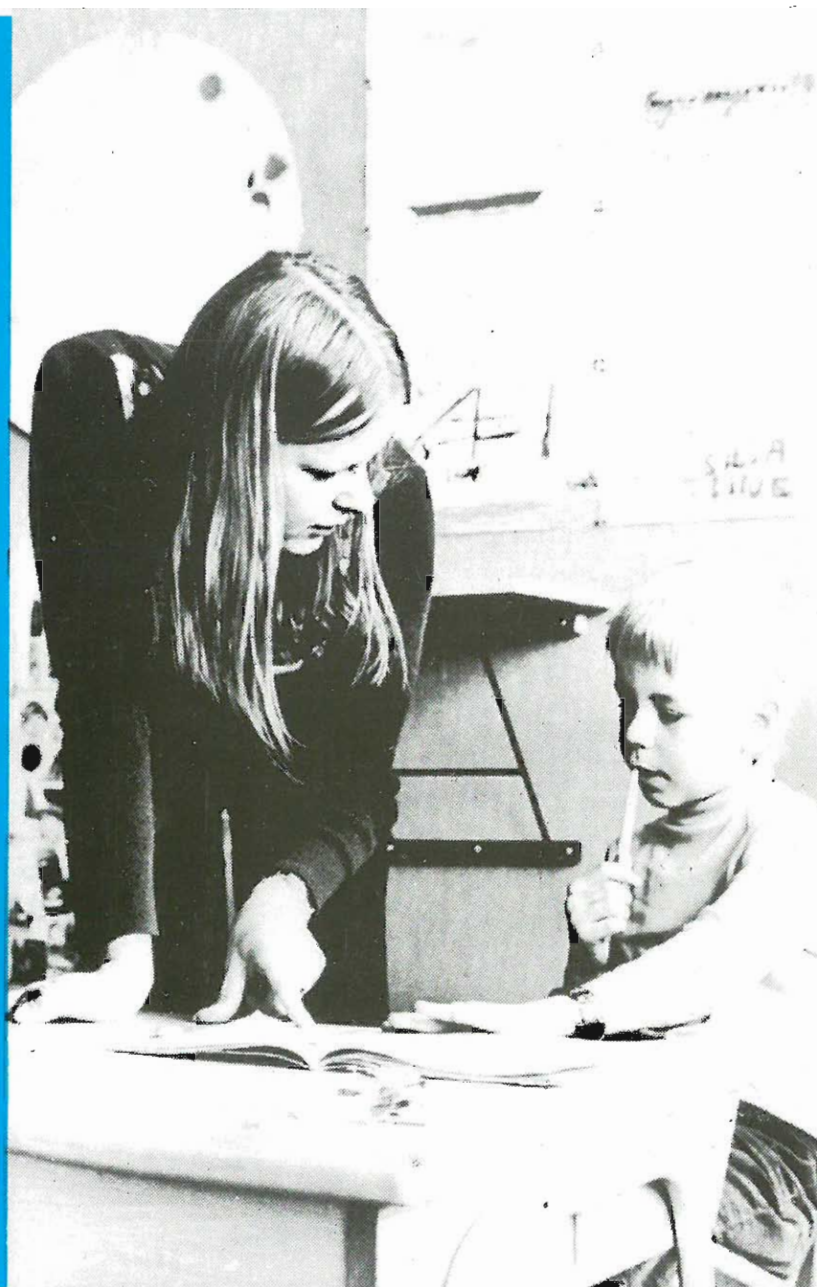
Juho Erkki (My Mothers Father)

Siirtolaisuushuomoria

Tiedotuksia

Kirjallisuusarvosteluja

Siirtolaisuusinstituutin kirjastoon saapunutta kirjallisuutta
Publications received

SIIRTOLAISUUS MIGRATION

1984

2

SIIRTOLAISUUS — MIGRATION

11. vuosikerta, 11th year

Siirtolaisuusinstituutti—Migrationsinstitutet

Päätoimittaja
Editor Olavi Koivukangas

Toimitussihteeri
Assistant Maija-Liisa Kalhama

Toimituskunta:
Editorial board:

Siirtolaisuusinstituutin hallitus
Administrative Board
of The Institute of Migration

Aikakauslehti ilmestyy neljä kertaa vuodessa.
Tilauhinta on 25 mk/vuosi

Tilauksen voi suorittaa maksamalla 25 mk
Postisiirtotilille TU 495 90 - 3.

**SIIRTOLAISUUSINSTITUUTTI
MIGRATIONSINSTITUTET**

Piispankatu 3
20500 Turku 50
puh. 921 — 17 536

Henkilökunta:

Olavi Koivukangas, Ph.D., johtaja
VTL Ismo Söderling, tutkimussihteeri
HuK Maija-Liisa Kalhama, toimistosihteeri
Yo.merk. Seija Sirkiä, toimistoapulainen
VTM Jouni Korkiasaari, tutkija
Valokuvaaja Kari Lehtinen

Valtuuskunnan pj.
Prof. Jorma Pohjanpalo
Hallituksen pj.
Prof. Vilho Niitemaa

**SIIRTOLAISUUSINSTITUUTIN HALLITUS
ADMINISTRATIVE BOARD OF THE INSTITUTE OF MIGRATION
1984**

Toim.joht. Tauri Aaltio
Prof. Erkki Asp
Tutk.joht. Timo Filpus
Hall.siht. Fredrik Forsberg
Prof. Lårs Huldén
Lehd.neuvos Lasse Lehtinen
Prof. Vilho Niitemaa
VTM Iikka Orkomaa
Tutk.lait.joht. Aimo Pulkkinen
Dos. Tom Sandlund

Suomi-Seura r.y.
Turun yliopisto
Työvoimaministeriö
Opetusministeriö
Helsingin yliopisto
Ulkoasiainministeriö

Turun kaupunki
Väestöliitto
Åbo Akademi

Siirtolaislapsen opetus vaatii opettajalta paljon
henkilökohtaista ohjausta.

Teaching of an immigrant child requires a lot of
personal guidance from the teacher.

SIIRTOLAISUUSINSTITUUTIN TOIMINTAKERTOMUS VUODELTA 1983

Siirtolaisuusinstituutin tarkoituksena on:

- edistää siirtolaisuuteen liittyvän tutkimusaineiston keräystä, tallentamista ja dokumentointia,
- suorittaa ja edistää siirtolaisuustutkimusta,
- julkaista siirtolaisuutta koskevia tieteellisiä tutkimuksia ja esityksiä sekä
- kehittää yhteistoimintaa ja työnjakoa korkeakoulujen ja muiden tutkimuslaitosten ja alan yhteisöjen kanssa,
- informoida siirtolaisuudesta ja sen tutkimuksesta korkeakouluja ja tutkimuslaitoksia, työvoima- ja muita viranomaisia, työmarkkinajärjestöjä ja muita siirtolaisuudesta kiinnostuneita yhteisöjä ja
- harjoittaa tietojen vaihtoa ja muuta tutkimusyhteistyötä alan yhteisöjen, erityisesti tutkimuslaitosten ja kansainvälisten järjestöjen sekä yksityisten henkilöiden kanssa.

Siirtolaisuudella tarkoitetaan säännöissä myös maan sisäistä muuttoliikettä.

Dokumentointi, arkistointi ja kirjasto

Kuluneen 9. toimikauden aikana Siirtolaisuusinstituutti on ylläpitänyt tutkimusrekisteriä vuoden 1977 jälkeen valmistuneista, erityisesti suomalaisia koskevista muuttoliiketutkimuksista parantaakseen siirtolaisuustutkimuksen edellytyksiä. Vuosien 1982-83 aikana rekisteriin on kerätty noin 1500 uutta julkaisunimikettä. Rekisteriin sisältyy myös luettelo tekeillä olevista muuttoliiketutkimuksista ja se tarjoaa siten tärkeän välineen yhteistoiminnan kehittämiseksi ja tutkijoiden väliselle kanssakäymiselle.

Siirtolaisuusinstituutti on myös jatkanut siirtolaisuuteen liittyvän materiaalin keräämistä ja tallentamista. Paitsi että instituutti itse ottaa vastaan ja arkistoi aineistoa, se ennenkaikkea pyrkii ylläpitämään yhteyksiä yleisarkistoihin ja yksityisluontoisiin tutkimusarkistoihin ja seuraamaan, mitä muuttoliikkeitä käsitteleviä kokoelmia niissä on. Instituutin omissa lahjoituskokoelmissa oli toimikauden lopussa luetteloituja ja järjestettyjä lahjoituksia 395 kpl, jotka on pääasiassa saatu vanhoilta siirtolaisilta, heidän jälkeläisiltään ja yhdistyksiltään. Instituutti ylläpitää myös valokuvakokoelmaa, jossa toimintakauden lopussa oli 2940 valokuvaa (USA 1743, Austraalia 674, Etelä-Amerikka 248, Ruotsi 150, Kanada 59, Norja 32, Uusi Seelanti 19, Väli-Amerikka 8, Afrikka 5 ja Neuvostoliitto 2). Lisäksi luetteloimattomia valokuvia toimikauden lopussa oli noin 600 kpl, tähän sisältyy kanadalaisen tutkijan Varpu Lindström-Bestin instituutille lahjoittama n. 300 valokuvan kokoelma kanadan-suomalaisista.

Siirtolaisuusinstituutin kirjastossa on n. 3300 nimikettä erilaista siirtolaisuuteen ja maassamuuttoon liittyvää julkaisua. Näistä 551 on saatu kuluneen toimikauden aikana pääasiassa lahjoituksina ja vaihtosuhteina instituutin omien julkaisujen kanssa. Kirjastoon saapuvat myös useimmat ulkomailla ilmestyvät suomalaisten toimittamat ja julkaisemat lehdet (Australiasta 4, USA:sta 6, Kanadasta 4, Ruotsista 13, Saksan liittotasavalasta 2 sekä suuri joukko erilaisia pienimuotoisia tiedotuslehtisiä) sekä kansainvälisiä aikakauslehtiä.

Tutkimustoiminta

Siirtolaisuusinstituutin yhtenä keskeisenä tehtävänä on edistää ja suorittaa muutto- ja liiketutkimusta. Tämä tapahtuu joko harjoittamalla tutkimusyhteistyötä eri laitosten tai yksityisten tutkijoiden kanssa tai suorittamalla itse siirtolaisuustutkimusta.

Kertomusvuoden aikana instituutissa päättyi kaksi suurta tutkimusprojektia: "Ruotsista Suomeen vuosina 1980-81 palanneet" ja "Maassamuutto ja muuttovirrat. Vuosina 1977-78 kunnasta toiseen muuttaneiden elinolohdetutkimus". Edellisen oli rahoittanut asuntohallitus ja työvoimaministeriö, jälkimmäisen Suomen Akatemian yhteiskuntatieteellinen toimikunta. Syksyllä 1983 valmistui myös tutkimuspoliittisen tavoiteohjelman luonnos, jonka laatimisessa käytettiin hyväksi uutta tutkimusrekisteriä. Luonnoksessa kartoitettiin myös esitetyt mielipiteet tutkimustarpeista.

Yhteistyötä eri yliopistojen ja tutkimuslaitosten kanssa on jatkettu. Tampereen yliopiston aluetieteen laitoksella on valmistunut toimikauden kuluessa kaksi pro gradu -tutkielmaa, joissa aineisto on sama kuin instituutin maassamuuttoprojektissa. Turun yliopiston sosiaalipolitiikan oppiaineessa on myös valmistunut yksi pro gradu -tutkielma ja neljä muuta on aloitettu. Näissä opinnäytetöissä on tutkimus pohjautunut instituutin Ruotsista Suomeen palanneita koskevaan tutkimusmateriaaliin. Materiaalin etsintää ja tutkimusneuvontaa on annettu Åbo Akademiassa psykologia-oppiaineessa valmistuneen pro gradu -tutkielman tekijöille sekä kirkkososiologia-oppiaineessa tehtävän tutkielman tekijöille.

Uutena projektina käynnistyi instituutissa vuoden 1983 aikana ns. paluulapsiprojekti, jossa tarkoituksena on selvittää Ruotsista Suomen peruskouluun tulleiden oppilaiden koulumenestystä ja sopeutumista. Tutkimus on Suomen ja Ruotsin välinen yhteistyöprojekti, jonka rahoituksesta toisen puolen kustantaa Suomen opetusministeriö ja toisen puolen Ruotsin opetus-, sosiaali- ja työmarkkinaministeriö. Tässä uudessa paluuooppilas-

projektissa on eri yliopistoista mukana ainakin neljä opiskelijaa, joiden tutkielmat ovat suunnitteluvaiheessa. Projektin tutkijoina ovat VTM Jouni Korkiasaari Siirtolaisuusinstituutista ja FM Helena Pentinsaari Statens Invandrarverketista Norrköpingistä.

Toimikauden lopulla instituutin johtaja Olavi Koivukangas ja tutkimussihteeri Ismo Söderling tekivät Ruotsiin viisi-päivää kestävästä seminaari- ja yhteistyömatkan, jonka tarkoituksena oli tutustua ruotsalaiseen siirtolaisviranomaisiin ja tutkimuslaitoksiin sekä tiivistää molemminpuolista kanssakäymistä. Matkan rahoitti Suomalais-ruotsalainen kulttuurirahasto.

Siirtolaisuusinstituutin johtaja Olavi Koivukangas jatkoi Australian siirtolaisuuden tutkimusta.

Seminaari-, kongressi- ja muu yhteistoiminta

Siirtolaisuusinstituutti järjesti toimikauden aikana 4 vierailuluentoa, joihin kuulijoita ja keskustelijoita oli kutsuttu myös Turun yliopistosta ja Åbo Akademiasta:

- **Prof. Lothar Elsner**, Wilhelm-Pieck-Universität Rostock, DDR, vieraili instituutissa 17. - 18.2. ja piti 18.2. luennon aiheesta "On the Employment of Foreign Workers and the Policy Towards Them in Germany and FRG between 1900 and 1980".
 - Siirtolaisuusinstituutissa vierailevana tutkijana toista vuotta ollut **Dr. Gary London**, Seattle, USA:sta piti 22.4. valtuuskunnan kevätkokouksen yhteydessä luennon aiheesta "Suomalaisten amerikkalaistuminen Yhdysvalloissa".
 - **Dr. H. V. Vyas**, senior lecturer in Education, North East London Polytechnic vieraili instituutissa 1.9. ja piti esitelmän aiheesta "Multicultural Dimension in Teacher Education".
 - Elokuun 10 päivänä instituutissa vieraili Portland State Universitystä USA:sta ryhmä amerikkalaisia maantieteen opettajia, joille instituutti järjesti luento- ja keskustelutilaisuuden.
- Turun alueen kouluista on vierailut luok-

kiä tutustumassa Siirtolaisuusinstituuttiin ja varsinkin sen näyttelyihin. Luokille on pidetty vierailun yhteydessä lyhyt luento suomalaisesta siirtolaisuudesta, jonka lisäksi heille on jaettu näyttelyihin liittyvä kyselylomake vastattavaksi. Vuoden 1983 aikana instituutissa vieraili yhteensä 6 koululaisryhmää.

Siirtolaisuusinstituutin toiminta ja ennenkaikkeat mahdollisuudet auttaa sukututkijoita sekä kotimaassa että ulkomailla on ollut instituutissa vierailleitten sukututkimusryhmien mielenkiinnon kohteena. Toimikauden aikana instituutissa vierailivat: Tampereen sukututkimusseura 14.5., Lahden Seudun sukututkimusopintopiiri 3.9. ja Turun sukututkijat 12.11.

Kuluneen toimikauden aikana käynnistettiin myös 5. - 8.9.1984 pidettävän FINN FORUM III:n Finns in North America -konferenssin valmistelut.

Osallistuminen muualla järjestettyihin seminaareihin ja konferensseihin:

- Siirtolaisuusinstituutin seminaari 14.-16.1. ns. laivaseminaarina (Ismo Söderling)
- Suomen Väestötieteen Yhdistyksen seminaari Lammilla 28.-29.1. (Ismo Söderling)
- Suomi Pohjoismaisena kielenä 28.-30.1. Hanasaressa (Maija-Liisa Kalhama)
- NAASin (Nordic Association for American Studies) järjestettävään The Study of America, its Society, Literature and Immigrants 18.3. Helsingissä (Olavi Koi-vukangas)
- Suomalais-neuvostoliittolainen Väestötieteilijöiden seminaari Neuvostoliittoinstituutissa 19.-20.4. (Ismo Söderling)
- Nordisk migrationsseminar 1983, 18.-21. 10. Hälsingör (Jouni Korkiasaari)
- Conference on the Role of Information in the Realization of the Human Rights of Migrant Workers, 19.-22.6. Tamperella (Ismo Söderling)
- Ruotsissa toimivien suomalaisten lasten ja suomalaisten paluulasten opettajien kurssi, Heinola 3.-7.10. (Jouni Korkiasaari)
- Nya vägar för invandrar- och minoritetsforskning, 17.-18.10. Örebro (Olavi Koi-vukangas ja Ismo Söderling)

Näyttelytoiminta

Siirtolaisuusinstituutti jatkoi toimikauden aikana Ruotsin siirtolaisuuden näyttelyn kotimaan kierrosta. Näyttelyn esilläolo Jyväskylässä Keski-Suomen Museossa päättyi 16.1.. Seinäjoella Etelä-Pohjanmaan Museossa se oli esillä 26.1.-20.3. välisen ajan. Seuraavana näyttelypaikkana oli Jugendsali Helsingissä 31.5.-23.6. Helsingistä näyttely siirtyi Turkuun, jossa se avattiin 2.12. pysyvänä Ruotsin siirtolaisuuden näyttelynä Siirtolaisuusinstituutissa.

Näyttely keräsi kotimaan kierroksen aikana runsaasti katselijoita ja herätti erityisesti opettajien mielenkiintoa informatiivisuudellaan. Mm. Seinäjoella museo laati kyselylomakkeen näyttelyn yhteyteen nimenomaan koululaisryhmiä varten.

Siirtolaisuusinstituutin näyttely ”Suomalainen siirtolaisuus Yhdysvaltoihin” oli esillä 18.-24.7. Kaustisten XVI kansanmusiikkijuhlilla, joissa erityisteemana oli siirtolaisuus.

Siirtolaisuusinstituutti on koko toimintansa ajan pyrkinyt tekemään suomalaista siirtolaisuutta tunnetuksi myös näyttelytoiminnan avulla. Tällä hetkellä instituutissa on kolme näyttelyä: Suomalainen siirtolaisuus Yhdysvaltoihin, Ruotsin siirtolaisuuden näyttely ja Australian siirtolaisuuden näyttely. Nämä näyttelyt täyttävät siinä määrin instituutin näyttelytilat, ettei uusien näyttelyiden rakentamiseen ole mahdollisuuksia.

Julkaisu-toiminta

Siirtolaisuusinstituutti julkaisee instituutissa ja muualla tehtyjen siirtolaisuutta ja maassamuuttoa käsittelevien tutkimusten tuloksia. Julkaisutoiminnan tavoitteena on tehdä tunnetuksi eri puolilla saavutettuja tutkimustuloksia ja pyrkiä hyödyntämään ne mahdollisimman nopeasti.

Julkaisut ilmestyvät neljässä varsinaisessa sarjassa ja toimikauden aikana aloitetussa uudessa monistesarjassa. Instituutti on julkaissut kuluneina toimikausina yhteensä 25 julkaisua, näistä 6 vuoden 1983 aikana.

Vuoden 1983 aikana ilmestyivät seuraavat julkaisut:

Siirtolaisuustutkimuksia A:

Jouni Korkiasaari, Ruotsista Suomeen vuosina 1980-81 palanneet. Siirtolaisuustutkimuksia A 9. Turku 1983, 289 s.

Alpo Juntunen, Suomalaisten karkottaminen Siperiaan autonomian aikana ja karkotetut Siperiassa. Siirtolaisuustutkimuksia A 10. Helsinki 1983, 314 s. + liitteet.

(Julkaistu myös oikeusministeriön vankeinhoito-osaston julkaisusarjassa Suomen Vankeinhoidon historiaa osa 3.)

Ismo Söderling, Maassamuutto ja muuttovirrat. Vuosina 1977-78 kunnasta toiseen muuttaneiden elinolosuhdetutkimus. Siirtolaisuustutkimuksia A 11. Turku 1983, 429 s.

Magdalena Jaakkola, Ruotsinsuomalaisten etninen järjestäytyminen. Siirtolaisuustutkimuksia A 12. Turku 1983, 130 s.

Migration Studies C:

Olavi Koivukangas (ed.), Scandinavian Emigration to Australia and New Zealand Project. Proceedings of a Symposium February 17-19, 1982. Turku, Finland. Migration Studies C 7. Turku 1983, 138 p.

Monistesarja:

Arja Munter, Muuttoliike ja viihtyvyys Läntisellä Uudellamaalla. Tutkimuksia-Forskningsrapporter-Research Reports 1-1983. Turku 1983, 65 s.

Lisäksi instituutti julkaisee neljä kertaa vuodessa ilmestyvää Siirtolaisuus-Migration aikakauslehteä. Kertomusvuoden aikana lehdessä ilmestyi yhteensä 12 artikkelia muuttoliikeistä, kirja-arvosteluja sekä erilaisia tiedoituksia, yhteensä 144 sivua.

Siirtolaisuusinstituutissa laadittuja artikkeleita on ilmestynyt instituutin omissa ja sen ulkopuolisissa julkaisuissa ja lehdissä seuraavasti:

Olavi Koivukangas, "Det är dags att skriva finländarnas historia" FRIS-NYTT No 5-1983, s. 26-27.

Olavi Koivukangas, Scandinavians in Austra-

lia. A General Review, artikkeli teoksessa Scandinavian Emigration to Australia and New Zealand, Turku 1983, s. 30-36.

Olavi Koivukangas, Fieldwork in Australia, February 9 - April 30, 1981, artikkeli teoksessa Scandinavian Emigration to Australia and New Zealand, Turku 1983, s. 43-49.

Jouni Korkiasaari, "Ruotsista muutetaan koti-ikävä ja lasten vuoksi" Helsingin Sanomat. Alakerta-artikkeli 20.6.1983,

Jouni Korkiasaari, "Tutkimus paluumuutosta Ruotsista Suomeen vuosina 1980-81". Työmarkkinat-lehti no 27-28/1983,

Jouni Korkiasaari, "Tutkimus paluumuutosta Ruotsista Suomeen vuosina 1980-81/Undersökning av återflyttningen från Sverige till Finland 1980-81". Suomen Sanoma-Finlandsnytt-lehti no 4/1983.

Jouni Korkiasaari, "Paluumuuttajien asuntokysymys". AH- uutiset (asuntohallitus) no 4/1983.

Ismo Söderling, "Den gemensamma nordisk arbetsmarknaden och migrationen. Hufvudstadsbladet 3.1.1983, yhdessä Hannele Hentula-Ungerin kanssa,

Ismo Söderling, "Kaukosiirtolaisuuden suomalaisen näkökulma". Turun Sanomat. Alakerta 30.1.

Ismo Söderling, "Suomen valtamerentakainen siirtolaisuus". Musiikin Suunta 2-3/1983, s. 6-11.

Ismo Söderling, "Suomessa tarvittaisiin maassamuuttoa ohjaava keskustelu". Helsingin Sanomat. Alakerta 21.5.

Ismo Söderling, "Aluepolitiikka vähentää maassamuuttoa". Suomen kunnat 18/1983, s. 30-33.

Talous

Siirtolaisuusinstituutti on toiminut opetusministeriöltä saamansa 530 000 markan toimintamäärärahan turvin, johon loppuvuodesta saatiin 49 000 markan lisämääräraha. Lisäksi instituutti on saanut Turun kaupungilta 82 000 markan vuokrahyvityksen sekä muita pienempiä avustuksia eri toimintamuodoille. Toimikauden aikana laadittiin

myös Kaarle Hjalmar Lehtisen rahastolle johtosääntö, jonka mukaan rahaston tarkoituksena on tukea Suomen, erityisesti Pohjois-Amerikkaan suuntautuneen, siirtolaisuuden tutkimusta sekä Siirtolaisuusinstituutin dokumentointi-, tutkimus-, julkaisu-, näyttely- ja kongressitoimintaa. Taseen loppusumma tilikauden lopussa oli 1 191 243,72.

Siirtolaisuusinstituutin edustus toimikunnissa ja valmistelemissä:

- Siirtolaisasiain neuvottelukunta: Olavi Koivukangas, varajäsen Ismo Söderling
- Ruotsinsuomalaisten Arkiston johtokunta: Olavi Koivukangas, varajäsen Maija-Liisa Kalhama
- Guide to the Study of United States History outside the U.S., 1945-1980, suomalaisen työryhmän puheenjohtaja Olavi Koivukangas
- amerikansuomalaisen siirtolaisuuden arkisto- ja lähdemateriaalitoimikunta: Olavi Koivukangas
- kansainvälinen yhteistyöprojekti siirtolaisia koskevasta viestintäpolitiikasta (Tampereen yliopiston tiedotusopin laitos): Ismo Söderling
- Pohjoismaisen tutkijayhdistyksen "Nordisk Föreningen för Invandrar- och minoritetsforskning" hallituksen jäsen: Ismo Söderling.

Toimintavuoden 1983 aikana pidetyt esitelmät ja luennot:

Kalhama, Maija-Liisa:

Suomen siirtolaisuus. Turun peruskoulun opettajain koulutuspäivät 8.10. Siirtolaisuusinstituutissa pidetty luento.

Koivukangas, Olavi:

Helsingin yliopiston uskontotieteen laitoksella pidetty luontosarja (4 t) aiheesta

"Suomalaiset eteläisellä pallonpuoliskolla".

Korkiasaari, Jouni:

- "Paluumuutto Ruotsista Suomeen", Pohjoismaisessa klubissa Hanasaassa 29.3. pidetty esitelmä
- "Suomen ja Ruotsin välinen muuttoliike" luento Ruotsissa toimivien suomalaislasten ja suomalaisten paluulasten opettajain kursseilla Lahdessa 13.6.
- Sverigefinländarnas återflyttning och deras problem" i Nordisk migrationsseminar 1983, Hälsingör 19. - 21.10.
- "Suomen ja Ruotsin välinen muuttoliike" Ruotsinsuomalaisten lasten sekä paluulasten opetusta koskevalla kurssilla Heinolassa 3. - 7.10. pidetty esitelmä selostus Siirtolaisasiain neuvottelukunnan kokouksessa 21.9. paluumuuttotutkimuksesta.

Söderling, Ismo:

- "Kaukosuomalaisuus-suomalainen näkökulma", Siirtolaismusiikin seminaarissa 14.1. pidetty esitelmä,
- "Maassamuuton motiivit - yksilöllinen, alueellinen ja yhteisöllinen näkökulma" Väestötieteen seminaarissa Lammilla 27.1. pidetty esitelmä,
- "Internal Migration as a Demographic Process" Neuvostoliittoinstituutissa 19.-20.4. pidetyssä suomalais-neuvostoliittolaisessa väestötieteen seminaarissa pidetty esitelmä,
- "Migrationsforskning i Finland - forskningsriktningar, aktuella resultat och planerade projekt", Ruotsin maahanmuuttovirastossa pidetty esitelmä 19.10.
- "Suomen ja Ruotsin välinen siirtolaisuus - muuton ja paluun ongelmia" Turun yliopistossa 7.3. Lundin yliopiston edustajille pidetty esitelmä.

Report on the Activities of the Institute of Migration in 1983

The aims of the Institute of Migration are:

- to promote the collection, preservation and documentation of research material relating to migration;
- to carry out and promote research on migration;
- to publish studies and articles relating to migration;
- to develop collaboration and division of labor with institutions of higher learning and other research institutes as well as organizations active in this field;
- to disseminate information on migration and research dealing with it among educational and research institutions, labor and other authorities, organizations active in the labor market, and other groups interested in matters relating to migration;
- to exchange information and to work in collaboration on research projects with associations active in the same field, particularly research institutes and international organizations, as well as with private persons.

By "migration" is also meant internal migration.

Documentation, archives and library

During the past, its ninth, year, the Institute of Migration has kept a research register of Migration studies completed since 1977 - especially those dealing with Finns - with the idea of laying a better basis for migration research. During the 1982-1983 period, some 1500 new titles of publications were collected. The register also includes a list of migration studies currently under way and thereby offers an important means of developing collaboration and facilitating contacts between researchers.

The Institute of Migration has also continued to collect and store material. Besides itself receiving material and placing it in archives, the institute strives above all to maintain contact with public archives and private research archives and to keep track of their collections dealing with migration.

In addition, the library of the Institute of Migration contains some 3300 titles of publications relating to migration and mass shifts of population. The library also receives the majority of the newspapers and magazines edited and published by Finns abroad as well as a large number of different small-sized bulletins and international periodicals.

Research activities

A central task of the Institute of Migration is to promote and to carry out research dealing with migration. This work takes place either by joining forces with various institutions or collaborating with individual researchers, or then by undertaking independent projects.

During the year covered by this report, two major research projects were completed: Returnees from Sweden to Finland in 1980-81 and "Internal Migration and Migration Flows. A Study on the Living Conditions Prevailing among Migrants Who Moved from One Municipality to Another in 1977-78." In the autumn of 1983, the new research register was utilized in drafting a program of objectives in research policy.

In 1983, the institute undertook a new project, the purpose of which is to investigate the adjustment and school achievement of pupils returning to Finland from Sweden to conditions in the comprehensive school system. The project is being carried out on a collaborative basis, with one-half of the cost being paid by the Finnish Ministry of Education and the other half by the Swedish Ministry of Education, Social Affairs and Labor.

The director of the institute, Dr. Olavi Koivu-kangas, continued his research work on emigration to Australia.

Seminars, congresses and other joint activities

The Institute of Migration arranged during the year four appearances by guest lecturers to which participating speakers and listeners were invited to attend from the University of Turku and Åbo Akademi.

Classes from schools in the Turku area have visited the premises occupied by the Institute of Migration, drawn in particular by exhibitions held there. A short lecture on Finnish emigration has been held on each occasion, in addition to which a questionnaire relating to the exhibitions was distributed to the visitors for their responses.

Exhibitions

Throughout the period of its existence, the Institute of Migration has endeavored to disseminate information about Finnish migratory movements also by arranging exhibitions. At present, three separate exhibitions are being held on the premises of the institute: Finnish emigration to the United States, to Sweden and to Australia.

Publishing activity

The institute publishes the results of studies

dealing with emigration and other migratory movements whether done at the institute or elsewhere. The aim of the publishing activity is to make known the results of research arrived at in different places and to promote their utilization as soon as possible.

The following publications came out in 1983: Siirtolaisuustutkimuksia A: (Finnish serie)

- Jouni Korkiasaari, Ruotsista Suomeen vuosina 1980-81 palanneet. Siirtolaisuustutkimuksia A 9. Turku 1983, 289 s.
- Alpo Juntunen, Suomalaisten karkottaminen Siperiaan autonomian aikana ja karkotetut Siperiassa. Siirtolaisuustutkimuksia A. 10. Helsinki 1983, 314 s. ja liitteet. (Julkaisu myös oikeusministeriön vankeinhoito-osaston julkaisusarjassa Suomen Vankeinhoidon historiaa, osa 3.)
- Ismo Söderling, Maassamuutto ja muuttovirrat. Vuosina 1977-78 kunnasta toiseen muutaneiden elinolosuhdetutkimus. Siirtolaisuustutkimuksia A 11. Turku 1983, 429 s.
- Magdalena Jaakkola, Ruotsinsuomalaisten etninen järjestäytyminen. Siirtolaisuustutkimuksia A 12. Turku 1983, 130 s.

Migration Studies C: (English serie)

Olavi Koivukangas (ed.), Scandinavian Emigration to Australia and New Zealand Project.

Proceedings of a Symposium February 17-19, 1982. Turku Finland. Migration Studies C 7. Turku 1983, 138 p.

Photocopy serie:

Arja Munter, Muuttoliike ja viihtyvyys Läntisellä Uudellamaalla 1-1983. Turku 1983, 65 pp.

In addition, the institute publishes a quarterly magazine named **Siirtolaisuus-Migration**.

Finances

The Institute of Migration has operated on funds amounting to 530,000 marks granted by the Ministry of Education, an additional sum of Mk 49,000 being received toward the end of the year. In addition, the institute has received from the city of Turku a rental allowance amounting to Mk 82,000 as well as certain other smaller grants to cover the costs of various activities. During the period of this report, regulations were also drawn up for the Kaarle Hjalmar Lehtinen Foundation, according to which the purpose of the foundation is to support research on emigration from Finland to, in particular, North America as well as the documentary, research, publication, exhibition and congress activities of the Institute of Migration. The final sum on the balance sheet at the end of the fiscal year was mk 1,191,243,72.

KAKSIKIELISYYDEN JA VAKAAN ETNISEN IDENTITEETIN MERKI- TYKSESTÄ LAPSEN VARHAISESSA SOSIALISAATIOSSA

Pirjo-Liisa Beck (Viiliäinen) on opiskellut vuosina 1973-1981 Münsterin yliopistossa kasvatustieteitä, psykologiaa ja sosiologiaa. Tällä hetkellä hän toimii tutkimus assistenttina Münsterin yliopiston erityispedagogiikan laitoksella ja kirjoittaa lisensoitettua esikouluikäisten siirtolaislasten kaksikielisyydestä.

Kaksikielisyyys siihen liittyvine ongelmineen ei viime vuosiin saakka ole juurikaan herättänyt tieteellistä mielenkiintoa Saksan liittotasavallassa. Syynä on ollut se, että ne siirtolaiset, jotka muuttivat liittotasavaltaan heti toisen maailmansodan jälkeen (esim. puolalaiset) olivat erittäin sopeutumishalukkaita ja mukautuivat täysin senaikaiseen Liittotasavallan harjoittamaan assimilaatiopolitiikkaan. Näille siirtolaisille kuten myös Liittotasavallalle oli alusta alkaen selvää, että siirtolaiset tulisivat jäämään pysyvästi maahan.

Kaksikielisyydestä ei koskaan puhuttu kun oli kysymyksessä tämä siirtolaisryhmä. Siirtolaisten oma kieli "hävisi" usein jo ensimmäisen sukupolven aikana; toisen sukupolven siirtolaiset puhuvat yksinomaan saksaa. Toisen suuren siirtolaisryhmän, 1960- ja 1970-luvun siirtolaisten, asema ja tehtävä Liittotasavallassa on sitä vastoin aivan toinen. Näitä siirtolaisia koski etenkin ensimmäisen kymmenen vuoden aikana ns. kierron

(rotaation) periaate. Sen mukaan ulkomainen työvoima palveli teollisena vara-armeijana, jonka tuli ratkaista maan työvoimaongelmat Liittotasavallan taloudellisen nousun aikana, mutta poistua maasta heti taloudellisista suhdanneista johtuvien vaikeuksien ilmaannuttua. Vasta kun rotaation periaate 1970-luvun lopussa täytyi tunnustaa epäonnistuneeksi¹⁾ yritettiin samanaikaisesti toteuttaa kahdenlaista siirtolaispolitiikkaa: Toisaalta tuli niiden siirtolaisten, joiden oletettiin jäävän pysyvästi maahan integroitua täysin saksalaiseen yhteiskuntaan, toisaalta painostettiin sellaisia siirtolaisia, joiden ei haluttu jäävän maahan, palaamaan takaisin kotimaahansa. Pääperiaatteena Liittotasavallan siirtolaispolitiikassa on edelleen käsitys, jonka mukaan Liittotasavalta ei ole siirtolaisia vastaanottava maa ("Die Bundesrepublik ist kein Einwanderungsland").²⁾ Tätä siirtolaispoliittista taustaa vasten syntyi Liittotasavallassa koulutuspoliittisella ja tieteellisellä tasolla kaksi eri linjaa. Näistä

toinen myötäili ja tuki virallista rotaatiopolitiikkaa ja toimi voimakkaasti lapsen kulttuuri-identiteetin säilyttämisen puolesta, koska näki sen edellytyksenä omaan maahan ja kulttuuriin palaamiselle. Toinen, koulutuspoliittinen ja tieteellinen linja, jota useimmat tiedemiehet ja pedagogit tukivat, painotti siirtolaislapsen täydellistä integroitumista Liittotasavallan taloudelliseen ja kulttuuriseen elämään sekä maan koulutusjärjestelmään.

Koska lapsen kulttuuri-identiteetin säilyttäminen nähtiin siis useimmiten yksinomaaisesti valtion virallisen ulkomaalaispolitiikan, rotaation tukijana, tukehtui keskustelu pitkäksi aikaa siirtolaislapsen identiteetistä. Keskustelua kaksikielisyydestä käytiin samojen rasitteiden alaisena. Siten siirtolaislapsen kaksikielisyyden korostaminen tuli kysymykseen vain silloin, kun lapsen oletettiin tai haluttiin palaavan takaisin kotimaahansa. Mikäli taas lapsen oletettiin jäävän pysyvästi Liittotasavaltaan, keskityi pedagoginen toiminta saksankielen edistämiseen.

Vasta viime aikoina, kun on alettu ottaa huomioon myös kansainvälisellä tasolla tapahtuvaa siirtolaisuus- ja kaksikielisyyden keskustelua, on kaksikielisyyden Liittotasavallassakin alettu suhtautua vakavammin. Merkittävää tässä uudessa suhtautumistavassa saksalaisille tutkijoille on ollut se, että siirtolaislapsen oman identiteetin säilyttäminen aletaan nähdä tärkeänä lapsen sosiaalisuudessa nimenomaan silloin, kun lapsi kasvaa aikuiseksi vieraassa maassa ja ehkä jää pysyvästi sinne asumaan.

Kolme tutkimustasoa

Vaikka kaksikielisyyden ja oman äidinkielen säilyttäminen on oleellinen osa siirtolaislapsen kulttuurista identiteettiä, on kaksikielisyydestä Liittotasavallassa tähän asti keskusteltu kulttuurisesta identiteetistä erillisenä ilmiönä. Keskustelun tärkeitä kohteita ovat olleet mm. seuraavat kysymykset:

- Millaisia yhtäläisyyksiä on havaittavissa yksi- ja kaksikielisyyden omaksumisessa?

- Mikä merkitys on äidinkielellä toisen kielen omaksumisprosessissa?
- Mikä merkitys on kaksikielisyydellä lapsen kognitiiviselle kehitykselle?

On ilmeistä, ettei edellä esitetuille kysymyksille voida saada yksiselitteistä vastausta niin kauan, kun kaksikielisyyttä tutkitaan irroitettuna siirtolaislapsen kokonaistilanteesta ja hänen asemastaan vastaanottavassa yhteisössä. Tästä syystä tulen omassa Disertation-työssäni³⁾ käsittelemään kaksikielisyysongelmaa siirtolaislapsen⁴⁾ sosiaalista ja yhteiskunnallista taustaa vasten ja pyrin osoittamaan kaksikielisyyden muotojen riippuvuuden lapsen kokonaistilanteesta. Käsittelemäni mukaan relevantteja tässä tarkastelussa ovat seuraavat alueet, joita tutkimuksessani nimitän tasoiksi:

I kielellinen taso

Tarkastellaan niitä tuloksia, mitä kielen tutkimus on tuottanut tähän mennessä äidinkielen ja toisen kielen omaksumisesta ja selvitetään ne samanlaisuudet ja erilaisuudet, mitä tämä tutkimus on saanut selville.

II kognitiivinen taso

Tarkastellaan ensisijaisesti sitä, kuinka toisen kielen omaksuminen vaikuttaa lapsen kognitiiviseen kehitykseen.

III sosiaalinen ja yhteiskunnallinen taso

Tutkitaan kaksikielisyyttä siirtolaislapsen sosiaalista taustaa vasten, jolloin siirtolaisryhmää tarkastellaan syrjittynä vähemmistönä, jonka asema valta-yhteiskunnassa on aliarvostettu ja negatiivisesti leimautunut.

Seuraavassa on tarkoitukseni lyhyesti esittää joitakin merkittäviä tutkimustuloksia ja teorioita näiltä kolmelta alueelta.

Kielellinen taso

Kielen omaksuminen on prosessi, jossa lapsi ei suoraan jäljittele ympäristöstään saamaansa kielimateriaalia, vaan käyttää tätä omalla tavallaan luovasti. Tämä ilmenee syntakskehityksen alueella siinä, että lapsi tietyissä ikävaiheissa käyttää ilmaisuja ja struktuureja, jotka poikkeavat aikuisen kielestä juuri tälle ikäkaudelle tyypillisellä tavalla. Käsitteiden kehittymisen alueella luovuus ilmenee lapsen

käyttäessä käsitteitä yhteyksissä, joissa aikuinen ei niitä käytä tai lapsen luodessa omien tarpeittensa mukaan uusia sanoja. Lapsi omaksuu käsitteitä omien kokemustensa ja havaintojensa pohjalta. Kokemusten ja asiayhteyksien verbalisointi varhaislapsuudessa liittyy tiiviisti asioiden ja asiayhteyksien kognitiiviseen oivaltamiseen. Käsitteiden varhaiskehityksessä voidaan erottaa kolme toisiaan seuraavaa kehitysvaihetta:

- toiminnan avulla tapahtuva tunnistaminen
- kuvan tai mielteen avulla tapahtuva tunnistaminen
- kielellisten käsitteiden avulla tapahtuva tunnistaminen⁵⁾

Tehokkain edellä esitetyistä tunnistamistavoista on kokemuksen omaksuminen ja systematisointi kielen avulla. Vasta kielelliset ilmaisut antavat ihmiselle mahdollisuuden käsitellä asioita, jotka eivät ole hänen suorassa konkreettisessa yhteydessään. Vasta kieli mahdollistaa abstraktisen ajattelun. Lapsen varhaisessa sosialisatiossa seuraa verbalisointi vasta sen jälkeen kun kaksi aikaisempaa tasoa on saavutettu. Tästä syystä lapsen kielen oppiminen on riippuvainen lapsen kognitiivisesta kehityksestä.⁶⁾

Tutkimukset, jotka käsittelevät toisen kielen oppimisprosessia, eivät yleensä ota huomioon lapsen kielenkehityksen riippuvuutta kognitiivisesta kehityksestä. Tällä alueella vaikuttivat kauan tutkijat, jotka lähtivät Chomsky'n biologisesta teesistä, jossa lapsella on eräänlainen synnynnäinen kielenoppimismekanismi, joka ohjaa sekä äidinkielen että muiden kielten oppimisprosessia.⁷⁾ Tämä perusnäkemys, jonka mukaan kaikkien kielten omaksuminen tapahtuu samojen periaatteiden mukaan hallitsi kaksikielisyyden tutkimusta viime vuosiin saakka. Eräänä niistä toisen kielen omaksumista selvittävistä tutkimuksista, jotka ottavat huomioon äidinkielen osuuden toisen kielen oppimisprosessissa tulee mainita S. Felix'in tutkimus vuodelta 1977: Felix tutki neljää 4-7 vuotiasta englanninkielistä esikouluikäistä lasta, jotka perhei-

den Liittotasavaltaan muuton takia omaksuivat saksan kielen ilman aikaisempaa tietoa tästä kielestä. Näitä lapsia tarkasteltiin kahdeksan kuukauden ajan kerran viikossa heidän kotiympäristössään. Tutkijat puhuivat kommunikoidessaan ja leikkiessään lasten kanssa yksinomaan saksaa. Lasten saksankieliset ilmaisut taltioitiin nauhalle.

Tässä tutkimuksessa ilmeni mielenkiintoisia eroja ensimmäisen ja toisen kielen oppimisprosessissa. Silmiinpistävintä oli toisen kielen oppimiseen liittyvä voimakas muutoseikkojen korostaminen. Tutkittava lapsi ei missään vaiheessa käyttänyt omia luovia lauserakenteita, vaan piti erittäin tarkasti kiinni opittavan kielen muutoseikoista silloinkin kun lauseesta tuli sisällöllisesti merkityksetön. Tarjotuista toisen kielen rakennemalleista lapset valitsivat suhteellisen pitkän oppimisen alkuvaiheen aikana vain yhden rakenteen: ns. "Ägüitionaal-lauseen"⁹⁾

Koska tässä yhteydessä en voi käsitellä kaikkia Felix'in tuloksia, rajoitun esittämään esimerkkejä Ägüitionaal-lause-rakenteesta, koska sen käytössä ilmenivät olennaisimmat Felix'in löytämät toisen kielen oppimisprosessin piirteet.

Seuraavassa kolme esimerkkiä Ä-lauseesta:

F.,M. (Forscher) und Guy und Julie (untersuchte Kinder) spielen Familie. F., der Vater setzt sich an den Schreibtisch und arbeitet. M., die Mutter bereitet das Mittagessen vor. Nach einer Weile sagt M. zu den Kindern: "So wir sind jetzt fertig, Julie geh zu dem Vater und sag'ihm, er soll zum Mittagessen kommen. Julie geht zum Vater. Julie: "Das ist Mittagessen."

F. und Julie spielen mit einem Stabilbaukasten. F. versucht mit mässigen Erfolg aus den Einzelteilen eine Brücke zusammenzusetzen. Wiederholt wendet er sich an Julie mit der Frage: F.: "Wie geht das denn hier?" Julie zeigt ihm, wie die Teile zusammenzuschrauben sind, und antwortet auf die obrige Frage:

Julie: "das ist das"

Julie hat aus einer Dose Bonbons verteilt. Sie versucht die Dose zurück in den Küchenschrank zu stellen, jedoch ist das Regal zu

hoch für sie. Sie gibt F. die Dose und zeigt auf das Regal. Offensichtlich soll F. diese Dose dorthin zurückstellen.

Julie: "du da ist das"

Esimerkeissä tulee selkeästi esiin toisen kielen oppimiseen liittyvä muutoseikkojen ylikorostaminen sisällöllisten, semanttisten seikkojen kustannuksella. Mikäli Julie käyttäisi lauseita, jotka olisivat ajatuksellisesti oikeat tulisi hänen sanoa:

- "komm Mittagessen!"
- "Mach so!"
- "Dose da"

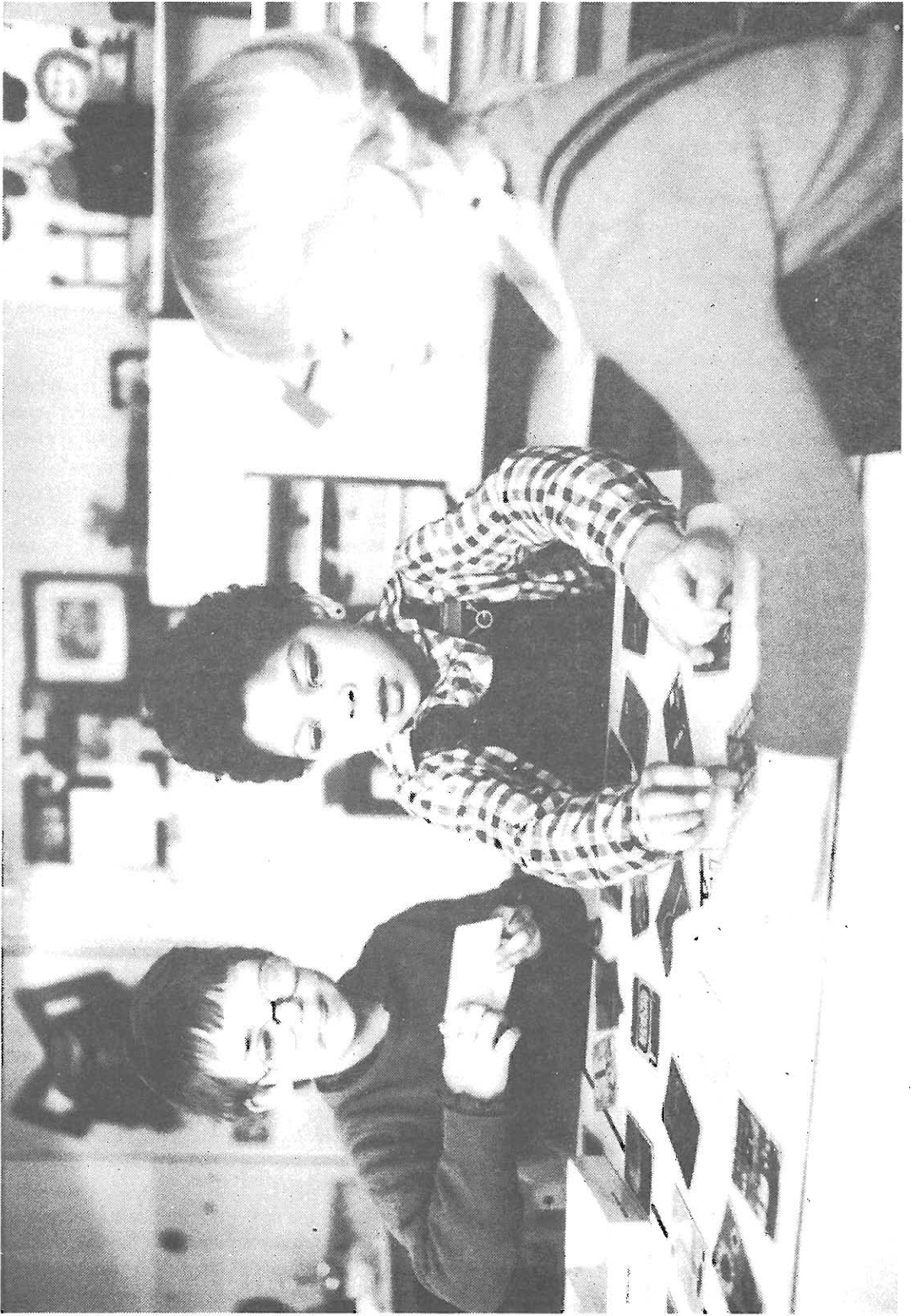
jotka ovat meille tuttuja äidinkielen varhaisista oppimisvaiheista.

Tulostensa pohjalta Felix päätyy oletukseen, että toisen kielen oppija "hyppää" tiettyjen kielen oppimisvaiheiden, joita hän nimittää esisyntaktisiksi vaiheiksi, yli ja aloittaa kielen omaksumisen suoraan syntaktisesta vaiheesta. Esisyntaktisten vaiheiden ohittaminen toisen kielen oppimisprosessissa on Felix'in mukaan mahdollista, koska lapsi käyttää siinä hyväkseen äidinkielen oppimisessa omaksuttua kognitiivista ja syntaktista tietoa. Lapsen kognitiivinen tietotaso ei vaikuta ainoastaan varhaislapsuuden lauserakenteiden muodostumiseen, vaan määrää myös lapsen käsitteiden sisällön. Toisen kielen oppimisen tehokkuus on siksi pitkälti riippuvainen siitä kehitystasosta, jolla äidinkielen käsitteet ovat kun lapsi aloittaa uuden kielen omaksumisen.

Vaikka aikuinen ja lapsi käyttävät ulkoisesti samoja sanallisia käsitteitä, on näiden käsitteiden pohjalla oleva yleistys lapsella ja aikuisella kvalitatiivisesti erilainen: Ensimmäisen kehityskauden aikana lapsi yhdistää assosiativisesti erilaisia havaintoelementtejä, joiden ei tarvitse olla toisiinsa minkäänlaisessa objektiivisessa suhteessa, yhdeksi sanaksi. Käsitteen pohjalla oleva yleistys on tällöin sattumanvarainen ja täysin lapsen oman kokemuksen mukainen. Toisella kehityskaudella, n.s. komplekseihin perustuvalla yleistyksen kaudella, lapsen yleistykset perustuvat jo esineiden välisiin objektiivisiin suhteisiin. Se mikä niissä havaintoelementeissä, joita käsitteellä ilmaistaan, on yhteistä ja

oleellista, on kuitenkin lapsen yksityise arvioinnin varassa.

Tyypillistä lapsen käsitteiden muodostumiselle on siis, että niiden asioiden tai esineiden väliset suhteet, joita käsitteellä ilmaistaan, eivät ole abstraktisia tai loogisia, vaan konkreettisia ja käytännön havaintoihin perustuvia.¹⁰⁾ Lapsi saavuttaa vasta noin 10-12 vuoden iässä ns. "aitojen käsitteiden" vaiheen. Vasta nämä käsitteet perustuvat havaintoelementtien abstrahointiin analyysin ja synteessin avulla. Tämä vaihe käsitteiden kehityksessä, jossa lapsi ensimmäistä kertaa pystyy tarkastelemaan käsitettä irroitettuna siitä kokemusyhteydestä, jossa lapsi on käsitteen omaksunut, vastaa ns. muodollisen tai käsitteellisen ajattelun vaihetta lapsen ajattelun kehityksessä (Piaget). Neuvostoliittolaiset tutkijat nimittävät tätä vaihetta objektiivikaatiovaiheeksi. Sille on ominaista, että lapsi nyt käsittää kielen systeeminä ja analysoi sen muotoja tietoisesti. Tähän asti mielenkiintoisimmat tulokset käsitteiden kehittymisen ja toisen kielen oppimisen yhteydestä on saatu Ruotsissa. Skutnabb-Kankaan ja Toukomaan tutkimuksessa vuodelta 1976¹¹⁾ on osoitettu, että kriittisin vaihe toisen kielen oppimisen kannalta on juuri siirtyminen kompleksien avulla muodostetuista käsitteistä ns. "aitoihin" käsitteisiin. Tutkimuksessa, missä vertailukohteena olivat sisarukset, todettiin, että ne lapset, jotka olivat muuttaneet maahan 6-8 vuotiaina ja asuneet maassa 3-6 vuotta osasivat molempia kieliä keskitasoa huonommin. Sen sijaan vanhemmat sisarukset, jotka olivat muuttaneet maahan 10 ikävuoden jälkeen, hallitsivat ruotsin kielen yleensä keskitasoa vastaavasti ja äidinkielen keskitasoa paremmin. Lapset, jotka olivat syntyneet vieraassa kieliympäristössä tai muuttaneet maahan aivan pieninä hallitsivat ruotsin kielen varsin hyvin; kielenkehitys pysähtyi kuitenkin lasten ollessa noin 12 vuoden ikäisiä. Toukomaan ja Skutnabb-Kankaan saamat tulokset voidaan tulkita edellä esitettyä kehityopsykologista taustaa vasten seuraavasti: Lapsi ei toista uutta kieltä oppiessaan ns. esisyntaktisia vaiheita

silloinkaan kun toisen kielen oppiminen alkaa jo varhaislapsuudessa. Toinen kieli ei siis täysin voi korvata äidinkieltä, jonka käsitteet liittyvät kiinteästi kognitiiviseen oivaltamiseen. Oppiakseen uuden kielen struktuurin ja sen ilmaisu- ja sanojen sisällön lapsi pyrkii tietoisesti vertailemaan molempien kielten ilmaisuja ja kääntämään toisen kielen käsitteitä omalle kielelleen. Tämä "käännös"- ja vertailutyö on sitä efektiivisempää mitä pitemmällä lapsen äidinkielen kehitys on. Jos lapselta "riistetään" äidinkieli jää toisella kielellä omaksuttujen käsitteiden sisältö hämäräksi, eikä lapsi pysty saavuttamaan näillä käsitteillä kehityksessä kvantitatiivisesti uutta "aitojen" käsitteiden tasoa.

Kognitiivinen taso

Edellä esitetyn pohjalta on todettava, että kaksikielisyydellä on negatiivinen vaikutus lapsen kognitiiviseen kehitykseen silloin kun lapselta riistetään äidinkieli, eikä hän hallitse kumpaakaan kieltä ikäkaudelleen ominaisella tavalla (puolikielisyyys). Yksityiskohtaisemman tarkastelutavan tällä alueella tarjoaa ns. "kynnshypoteesi" (threshold hypothesis) ¹²⁾, jonka mukaan kaksikielisyyden vaikutukset lapsen kehityksessä ovat riippuvaisia molempien kielten kehitystasosta. Jos lapsi omaksuu toisen kielen subtraktiivisesti, niin että toinen kieli oppimisprosessin aikana yhä enemmän syrjäyttää äidinkielen ja korvaa sen lopuksi kokonaan, vaikuttaa toisen kielen oppiminen häiritsevästi kognitiiviseen kehitykseen. Positiivisia vaikutuksia kognitiiviselle kehitykselle on odotettavissa vain silloin, kun lapsi on voinut tasapainoisesti ja samanvertaisesti kehittää molempia kieliään.

Selitykseksi kaksikielisyyden positiivisista vaikutuksista on esitetty pääasiassa kolme hypoteesia:

- kahden kielen suoma rikkaampi kokemusmaailma
- suurempi kognitiivinen liikkuvuus, joka perustuu usein toistuvan kielen vaihtamisen välttämättömyyteen

- älyllisen kehityksen edistäminen objektivikaation edistämisen avulla.

Näistä vain objektivikaatio-teoria on voitu empiirisesti todistaa.¹³⁾ Sen taustalla on kehitysteoria, joka korostaa opettamisen ja ulkoisten virikkeiden suurta merkitystä lapsen kehitykselle. Jokaiseen kehityskauteen kuuluu sen mukaan ns. "seuraavan kehityksen vyöhyke",¹⁴⁾ missä lapsi voi omaksua aikuisen opastuksella tai ulkoisten olosuhteiden pakottamana taitoja, jotka kuuluvat jo seuraavaan kehitysvaiheeseen. Oppiessaan toisen kielen on lapsen pakko tajuta kieli järjestelmänä sekä kyetä analysoimaan sanoja sekä esineitä itsestään että siitä kokemusyhteydestä, jossa sana on omaksuttu, irrallisina havaintoelementtien niminä. Tämä välttämättömyys edistää kielen alueella tietoiseksi tulemistä objektivikaatiota- ja sen mukana myös kognitiivista kehitystä.

Sosiaalinen ja yhteiskunnallinen taso

Siirtolaisia voidaan nimittää useimmissa uusissa siirtolaismaissa yhteiskunnalliseksi marginaaliryhmäksi. Sosiaalisen statuksen määrääjä ei ole niinkään etninen ero vastaanotettavaan kulttuuriin vaan siirtolaisten asema vastaanottavan maan tuotantoprosessissa.¹⁵⁾ Puolikielisyyys on vain yksi joskin varsin olennainen marginaliteetin seuraus. Se on tiiviissä yhteydessä siirtolaislapsen yleisiin identiteetti-ongelmiin. Kognitiivisesta kehitystasostaan ja emotionaalisesta sidonnaisuudesta johtuen pieni lapsi ei osaa analysoida ja abstrahoida ympäristönsä käyttäytymismalleja ja asenteita. Sosiaalisen ympäristön elämäntapa on lapselle ehdoton. Tilannetta, jossa lapsi kuuluu useisiin ristiriitaisiin viiteryhmisiin, lapsi ei voi käsittää¹⁶⁾ eikä hallita emotionaalisesti¹⁷⁾. Siirtolaislapsi kokee kuitenkin jo varsin varhaisessa vaiheessa viiteryhmiänsä kohdistuvat negatiiviset asenteet. Nämä tulevat esille erityisesti kouluikässä tovereiden taholta koetussa syrjinnässä ja opettajien ennakkoluuloissa. Torjunnan ja epäonnistumisen lapsi selittää joutuvaan etnisestä alkuperästään, josta syystä hän on pakotettu kieltämään tai ainakin asettamaan kyseenalaiseksi oman ryh-

mänsä voimatta kuitenkaan integroitua majoriteettikulttuuriin samanvertaisena jäsenenä.

Majoriteettiyhteisön negatiivisten asenteiden sisäistäminen ja yritys esiintyä ei-lemattuna henkilönä johtaa monilla lapsilla toisen kielen yliarvostukseen ja samalla äidinkielen kehityksen pysähtymiseen. Lapsen sekä identiteetti- että kielenkehitys riippuu siis ensikädessä siitä, kuinka lapsen oma etninen viiteryhmä kykenee valtakulttuurin paineessa säilyttämään itsenäisyytensä ja sen kautta takaamaan lapselle ainakin tämän ratkaisevina lapsuusvuosina emotionaalista turvallisuutta ja vakaita asenteita ja käyttäytymismalleja. Tästä ilmenee, ettei siirtolaislasten tilannetta voida parantaa alkuperäisen integraatiopolitiikan avulla, vaan ainoastaan kulttuuripluralismin periaatteisiin nojautuvalla siirtolaispolitiikalla, jonka päämääränä on nostaa etnisten minoriteettien yhteiskunnallista statusta. Kulttuuripluralismilla ei tällöin tarkoiteta politiikkaa, jonka päämääränä on monikulttuurisuuden hyväksymisen ohella eri kulttuurien vähittäinen sulauttaminen toisiinsa uudeksi kansalliseksi kulttuurimuodoksi¹⁸⁾ vaan politiikkaa, jonka lähtökohtana on kysymys kulttuuripluralismin ja oman etnisen ryhmän merkityksestä ihmisen identiteetille. Vastoin nykyisin hallitsevia identiteettiteorioita, joissa persoonallisuuden olennaisina ja ratkaisevina ominaisuuksina korostetaan henkilön mahdollisimman suurta yksilöllisyyttä ja ryhmästä erottautumista¹⁹⁾, palaa uuden kulttuuripluralismin identiteettikäsité aikaisempaan näkemykseen identiteetistä yhtenä ryhmän identiteetin muotona tai Eriksonin mukaan yhtenä ryhmäidentiteetin varianttina ("als ein erfolgreiche Variante der Gruppenidentität")²⁰⁾.

Sekä lapsen identiteettikehitys että aikuisen identiteettitasapaino edellyttävät identiteettiä antavaa ryhmää, minkä sisällä "itsensä tunteminen" ja "tunnetuksi tuleminen" voi häiriöttä tapahtua.²¹⁾

Mikäli kulttuurilla ymmärretään kaikkien niiden elämänilmausten summaa, jotka syntyvät jonkun ryhmän menneestä ja nyky-

sestä työ- ja elämäntilanteesta, on selvää, että yksilön identiteetin luojana on juuri se ryhmä, jossa yksilö on syntynyt ja joka vastaa yksilön tämänhetkistä elämäntilannetta. Siirtolaiselle tämä ryhmä on etninen minoriteetti vastaanottavassa maassa.

Oma etninen ryhmä on erityisen relevantti terveelle identiteettikehitykselle silloin, kun siinä ei ainoastaan passiivisesti puolusteta alkuperäiskulttuurin perinnäisiä muotoja vaan dynaamisesti luodaan uutta kulttuuria, joka yhdistää elementtejä sekä omasta alkuperäiskulttuurista, vastaanottavan maan kulttuurista että myös oman tämänhetkisen tilanteen pohjalta syntyviä kulttuuri-elementtejä. Siirtolaispolitiikan tärkein tehtävä onkin tämän kulttuuripluralismin periaatteen mukaisesti tukea ja edistää etnisten minoriteettien mahdollisuuksia oman kulttuurin säilyttämiseen ja uuden kulttuurin luomiseen.

Viiitteet

1. Siitä huolimatta, että taloudellisen laskukauden aikana painostustoimet siirtolaisia kohtaan yhä jyrkkenivät, lisääntyi siirtolaisten määrä niin, että kun heitä vielä vuonna 1954 asui maassa 70.000 oli heidän määränsä vuonna 1974 jo 4,1 miljoonaa. Tämän jälkeen Liittotasavallan siirtolaisten määrä on pysynyt jokseenkin vakaana.
2. Tätä siirtolaispolitiikan periaatetta korostettiin Liittotasavallassa jo sosiaali-liberaalisen hallituksen kaudella. Nykyisen konservatiivisen hallituksen aikana pyritään yhä intensiivisemmin edistämään kotimaahan palaamista käyttämällä mm. taloudellisia houkuttimia ja uutta tiukennettua ulkomaalaislain säädäntöä.
3. Saksan Promotionsarbeit vastaa Suomessa lisen-siaatti-tutkielmaa.
4. Työssäni esittelen ensisijaisesti viimeksi maahan tullutta siirtolaisryhmää, turkkilaisia.
5. Katso: Bruner, J. S., Studien zur kognitiven Entwicklung. Stuttgart 1971.
6. vrt. myös: Bruner, J., Die Muttersprache. Psychologie heute, 1980/9, Heft 9.
7. Chomsky, N. Syntactic Structures. Paris 1957.
8. Felix, S., Linguistische Untersuchungen zum natürlichen Zweitspracherwerb. München 1978.

9. Ägüitionaal-lauseella Felix tarkoittaa lauserakennetta, missä olla-sanaa käytetään ainoana verbinä ja sidesanana.
10. Esitys lapsen käsitteiden kehityksestä tukeutuu ensisijaisesti seuraavaan Wygotskin teokseen: Wygotski, L.S., *Denken und Sprechen*, Frankfurt/M 1974, viides painos. Katso myös: Steinmüller, U., *Begriffsbildung und Zweitspracherwerb*; Essinger, H. /A. Hellmich u.a., *Ausländerkinder im Konflikt*. Frankfurt 1981.
11. Skutnabb-Kangas. T. /Toukoma, P., *Teaching Migrant Childrens Mother Tongue and Learning the Langue of the Host Country in the Context of the Socio-cultural Situation of the Migrant Family*. Tampereen Yliopiston sosiologian ja sosiaalipsykologian laitoksen tutkimuksia 26. Tampere 1976.
12. Cummins, J., *Lingvistic Interpedence and the Educational Development of Bilingual Children*. pp. 222-251 *Review of Educational Research* 1979, Vol. 49 No 2
13. Cummins (1979) mainitsee tässä yhteydessä seuraavat empiiriset tutkimukset, jotka tukevat objektivikaation teoriaa osoittamalla kaksikielisten lasten omaavan paremman kyvyn tehdä jäsenytenä havaintoja ja analysoida kieltä: Balkan, L., *Les effects du bilinguisme francais-anglais sur les aptitudes intellectuelles*. Bruxelles 1970; Bain, B.C., and A. Yu, *Towards an Integration of Piaget and Wygotski*; Paradis, M., *Aspects of Bilingualism*. Columbia 1978; Felsman, C. and M. Shen, *Some Language Related Kognitiv Advantages of Bilingual Five Years Olds*. pp. 235-244 *Journal of Genetic Psychology* 1972.
14. Wygotski, L.S., *Denken und Sprechen* 1974 s. 242-245.
15. Siten esim. Liittotasavallassa on niillä siirtotyöläisillä, jotka tekevät maassa yksitoikkoisimmat ja likaisimmat työt ollut heikko sosiaalinen status. Mikäli maahan saapuu uusi siirtolaisryhmä nousee jo maassa asuvien siirtolaisten sosiaalinen status maahanmuuttajien kustannuksella, koska uusien tulokkaiden on nyt tehtävä raskaimmat ja likaisimmat työt. Tämän päivän Liittotasavallassa ovat alimpana sosiaalisessa hierarkiassa turkkilaiset, sen jälkeen kreikkalaiset ja espanjalaiset, kun taas italialaiset ovat edellisten ryhmien avulla voineet saavuttaa huomattavasti korkeamman yhteiskunnallisen aseman.
16. Vrt. Schmitt, R., *Kinder und Ausländer - Einstellungsänderung durch Rollenspiel. Eine empirische Untersuchung*. Braunschweig 1979. Katso myös: Flavell, J.H. etc., *Rollenübernahme und Kommunikation bei Kindern*, Weinheim und Basel 1975.
17. Vrt. Wegener-Spöhring, G., *Vorurteilsstrukturen im Vorschulalter*. s. 535-545, *Zeitschrift für Pädagogik* 1975/21.
18. Tällainen kulttuurilpluralismin käsitys hallitsi pitkään mm. USA'n siirtolaispolitiikkaa kts.: Castaneda, A., *A New Philosophy of Education. Bilingual, Bicultural Education*, Conference Papers, The University of Michigan 1977.
19. Vrt. esim.: Krappmann, Lothar, *Soziologische Dimensionen der Identität*. Stuttgart 1973 tai Berger, P. / T. Luckman, *Die gesellschaftliche Konstruktion der Wirklichkeit*. Frankfurt/M 1971.
20. Erikson, E., *Identität und Lebenszyklus*. Frankfurt/M 1971. s. 17.
21. Greverus, I. -M., *Kultur und Alltagswelt*. München 1978 s. 229.

Zusammenfassung

Vor dem Hintergrund der von der BR bisher bevorzugten Rotationspolitik, in der ausländische Arbeitskräfte als eine auswechselbare industrielle Reservearmee fungieren, bildeten sich innerhalb des pädagogischen und wissenschaftlichen Diskussions der BR zunächst zwei unterschiedliche Positionen heraus: Die erste Position lehnte die offizielle Migrantpolitik der Regierung ab und forderte die Eingliederung des Migrantkinde in das wirtschaftliche und kulturelle Leben und in das Bildungssystem der BR. Die zweite Position betonte vor allem die Bewahrung der kulturellen Identität der Migrantkinde. Da die zweite Position meistens nur als eine pädagogische Legitimation einer an der Rotation interessierten Politik des Aufnahmelandes diente und so von den meisten abgelehnt wurde eine weitere Auseinandersetzung sowohl über die kulturelle Identität als auch die Zweisprachigkeit des Migrantkinde für lange Zeit verhindert. Daraus ergibt sich, dass deutschsprachige Beiträge zur Zweisprachigkeits- und Migrantenforschung oft neueren Datums sind und meistens über isolierte Einzelprobleme auf diesen Bereichen berichten. In der folgenden Ausführung soll daher versucht werden Ergebnisse der deutschen und ausländischen Forschung über verschiedene Ebenen des Migrantproblems darzustellen und die Abhängigkeit dieser Ebenen aufzuzeigen. Dabei werden folgende Ebenen berücksichtigt: die linguistische, die kognitive und die gesellschaftlich-soziale Ebene.

Bei der Darstellung der linguistischen Ebenen sind Ergebnisse zweier neuerer Untersuchungen interessant: einer Untersuchung von S. Felix über den Prozess des Zweitspracherwerbs und der Untersuchung von Skutnabb-Kangas und Toukomaa über dem Zusammenhang von Muttersprachenentwicklung und Zweitspracherwerb.

Die Ergebnisse von Felix zeigen wesentliche Unterschiede zwischen dem L₁ und dem L₂-Erwerbsprozess. Am auffälligsten ist die strenge Modellabhängigkeit des L₂-Erwerbs. Der L₂-Erwerber benutzt in keiner Phase des Spracherwerbs eigene Regeln, die uns von dem L₁-Erwerb bekannt sind, sondern ist in allen bemüht syntaktisch korrekte Äußerungen zu bringen auch wenn diese semantisch leer sind.

Aufgrund seiner Ergebnisse kommt Felix zu der Überzeugung, dass der L₂-Erwerber aufgrund seines linguistischen und kognitiven Vorwissens in der Muttersprache die konzeptionelle und semantische Phase des Spracherwerbs beim Erwerben der zweiten Sprache überspringt und unmittelbar mit der syntaktischen Phase beginnt.

In der primären Sozialisation erfolgt die Verbalisierung in Abhängigkeit von dem kognitiven Begreifen von Ereignissen und Zusammenhängen. Dem kindlichen Begriffen liegen so keine abstrakte und logische, sondern konkrete und praktische Beziehungen zwischen den Objekten zugrunde. Erst auf der Stufe der sog. "echten Begriffen", im Alter von 10-12 Jahren werden Begriffe gleichermaßen durch Synthese und Analyse gebildet.

Nach den Ergebnissen von Skutnabb-Kangas und Toukomaa scheint die kritische Phase für das Einsetzen des L₂-Erwerbs gerade der Übergang von kindlichen zu "echten" Begriffen zu sein. Kinder, die älter sind als zehn Jahre eignen wegen ihrer Fähigkeit Begriffe und Strukturen zu analysieren die zweite Sprache durch Vergleich und "Übersetzung" willkürlich und bewusst an. Dagegen kann in Kind, dessen Muttersprache nicht altersgemäß entwickelt ist oder das in seiner Sprachentwicklung beim Übergang zu "Echten" Begriffen befindet die qualitativ neue Stufe der Sprach- und Denkentwicklung nicht mit neuen Begriffen, die nicht als Verbalisierung der unmittelbaren Erfahrung des Kindes entstanden sind, erreichen.

Für die kognitive Entwicklung hat der L₂-Erwerb folgerichtig dann negative Auswirkungen, wenn die zweite Sprache subtraktiv erworben wird d.h. wenn die Muttersprache im Laufe des L₂-Erwerbs aus immer mehr Sprachdomänen verdrängt und letztlich ganz durch die L₂ ersetzt wird.

Subtraktiver L₂-Erwerb führt zum Semilinguismus und hat seine Ursachen in der marginalen Situation des Migrantkinde. Die Halbsprachigkeit ist jedoch nur eine Folge der Marginalität, sie ist eng verbunden mit allgemeinen Identitätsproblemen des Migrantkinde.

Die Übernahme der negativen Einstellungen der Majorität führt beim Migrantkinde häufig zu eine Ablehnung der eigenen ethnischen Herkunftsgruppe. Diese Ablehnung bewirkt, dass die ethnische Gruppe im Aufnahmeland dem Kind nicht mehr die emotionale Sicherheit und die stabilen Normen und Verhaltensregeln bieten kann, die für eine gesunde Identitätsentwicklung in der frühen Kindheit notwendig sind.

Identitäts- und Sprachprobleme sind also weitgehend auf die auf Stigmatisierung und Marginalisierung beruhende Instabilität der eigenen Bezugsgruppe zurückzuführen und können daher nicht durch eine Integrationspolitik im herkömmlichen Sinne beseitigt werden. Politische und pädagogische Massnahmen müssen vielmehr von einem Prinzip des Kulturpluralismus ausgehen, das die Änderung des gesellschaftlichen Status und der kulturellen Situation der ethnischen Minoritäten zum Ziel hat.

Lothar Elsner

ON THE EMPLOYMENT OF FOREIGN WORKERS AND THE POLICY TOWARDS THEM IN GERMANY AND THE FRG BETWEEN 1900 AND 1980

Some research results and problems¹

According to Lenin, one of the characteristics of imperialism manifests itself in "decreasing emigration from imperialist countries and increasing immigration... to those countries from backward countries with lower wages."² This was the case, for example, in Germany at the turn of the last century when, during the emergence of imperialism, a large number of foreign labour was imported, while emigration decreased at the same time. The immigrants were mainly Poles and Italians, the former coming above all from Russia and the Austro-Hungarian Empire before World War I. In 1913/14, there were approximately 1.200.000 foreign workers in Germany, half of them being employed in industry and agriculture respectively.

As far as the causes of the growing demand for labour by the monopolies and big landowners in the 20th century are concerned, it may suffice to point out that Germany's change from an agrarian to an industrial country after 1870 as well as the boom in industry and the continuous economic activity in agriculture before World War I

Prof. Lothar Elsner
Wilhem-Pieck-Universität Rostock
Studied history, philosophy and political economics
at the Humboldt-University in Berlin.

led to a shortage of labour both in industry and agriculture, thus forcing the ruling class to organize increasing immigration of foreign workers since the 90ies of the 19th century. The monopoly capitalists and big landowners were, however, not simply interested in labour as such, but for economic and political reasons tried to get cheap labour and people desperate for work. In 1917, Lenin pointed out that it was characteristic of imperialism to exploit low-paid workers from backward countries, that the parasitic nature of the rich imperialist countries was based on this policy, and that the exploiters of these countries took advantage of the fact that the foreign workers were generally deprived of their rights.³ In stating this, Lenin follows Marx' and Engels' remarks on the role and function of the reserve army of labour and the effects it had on wage cuts and the division of the working class.⁴

German imperialism was particularly keen to make additional profit by exploiting foreign workers. This was in accordance with its nature and the aggressive policy it pursued

at home and abroad which was the result of the so-called 'historical delay' of German imperialism and of the class alliance into which the bourgeoisie and the reactionary Junkers had entered. Accordingly, their policy was aimed at realizing an ambitious expansionist programme under conditions characterized by relatively limited economic and military resources and an unfavourable geographic location. The discrepancy between the goal to be attained and the resources given, which, among other things, brought about the blitzkriegstrategy used in the first months of World War I, forced German aggressive imperialism to pursue a policy of forced labour under the conditions of the war. The exploitation of foreign workers and other nations was an integral part of the aims to be achieved during the war, at the same time, however, also being an essential prerequisite for the attainment of this expansionist purpose.

Whereas before 1914, German imperialism was able to justify its policy of recruiting and importing hundreds of thousands of foreign workers by making reference to the economic pressure that forced people to leave their countries because of unemployment, short-time work, over-population and underemployment, the ruling class immediately changed over to a system of forced labour at the beginning of the war. The foreign workers employed in Germany at that time were usually forced to stay their jobs. In addition to that, starting in 1915 and lasting until the end of the war, hundreds of thousands of workers were deported to Germany from areas occupied by German troops. During the war, more than 200.000 Belgians and approximately 250.000 Poles from occupied parts of Russia were forced to work in Germany. Additional labour came from the Ukraine, Italy, the Baltic countries and also from neutral states.

When German imperialism was defeated in World War I, the patterns and methods of recruiting workers necessarily changed. Employment of foreign workers decreased

under the specific economic and political conditions of the twenties. Up to 300.000 foreign workers were employed in German at the time of the Weimar Republic. Their number strongly decreased during the world economic crisis. The German fascist imperialists, who had demagogically opposed the employment of foreign workers before Hitler came to power, later started to employ more and more foreigners, especially since the middle of the thirties when the preparations for war were intensified. In 1939, just before World War II, about 500.000 foreign workers were employed in Germany. At the beginning of the war German imperialism began to develop a system of deportation and large-scale forced labour in a brutal form typical of the nature of fascism. Approximately 7 million foreigners were deported from areas occupied by German troops, not counting the millions of prisoners of war who had to do forced labour.

In the mid-fifties, foreign workers began to be employed in the FRG to a greater extent. In 1961 the number of workers recruited abroad amounted to 300.000. Before that time West German employers tried to entice GDR people away from their jobs in the GDR. It should be mentioned in passing that it was not economic pressure that made people from the GDR leave their country where the antagonism between capital and labour has been abolished, and where all people are guaranteed the right to work. This phenomenon can only be explained and understood within the framework of the specific political situation in post-war Germany and the class struggle between the bourgeoisie and the working class.

When the GDR government took measures to close the border to West Berlin on August 13, 1961, thus making it impossible to recruit labour from the GDR, employment of foreign workers increased immensely in the FRG and reached its peak of 2.6 million in 1973. At the present moment, about 2 million foreign workers are employed in

the FRG, approximately 10 per cent of the total number of employees of the country. The number of foreign residents amounts to 4.5 million. Hence the FRG belongs to those capitalist industrial countries where large numbers of foreign workers are exploited by the big monopolies and, in addition to that, are discriminated against by the state monopoly system.

Some remarks on the structure of the employment of foreign workers in Germany and the FRG in the 20th century: Until 1945, the workers recruited abroad were employed in industry as well as in agriculture, mainly on big estates. Before World War I, about 50 per cent of the foreigners were employed in industry and mining, the remaining 50 per cent in agriculture. The situation did not markedly change in the twenties. During the thirties, especially when armament and the preparation for war were intensified by German fascist imperialism, this proportion gradually changed, and foreigners were employed in industry rather than in agriculture. During World War II, the monopoly capitalists and big landowners often clashed over the allocation and employment of forced labourers.

The number of foreigners employed in agriculture was more or less insignificant in the post-war period. On the one hand this was due to the agricultural structure: until 1945 the big landowners who employed foreign workers mainly lived in the east of Germany (in the areas of present-day Poland and the GDR). They were expropriated in the course of the democratic land reform. On the other hand the social conditions under which, for example, Italian workers had to live on West German farms at the beginning of the fifties were so bad that the foreign workers preferred to work in industry. In addition to that, the use of farm machinery reduced the demand for seasonal work in agriculture. At present foreign workers in the FRG are almost exclusively employed in industry and in the services sector.

Some causes of migration and some

remarks on the policy towards foreign workers: The foreign workers employed in Germany were primarily forced by economic and social reasons to leave their countries and sell their labour power abroad. This, however, does not apply to those recruited by force in areas occupied by German troops in both world wars. They were simply deported to Germany and had to do forced labour. Pointing out the main reason for emigration is, however, only one side of the picture. The history of immigration to Germany and of the policy towards foreigners put into practice by German imperialism clearly shows that the monopolies and the state monopoly system of rule, and to a certain extent the big landowners, have always initiated and controlled the migration of workers across the borders and have greatly benefitted from their employment. They have always decided on the extent of immigration, the social conditions of the workers and the main principles of the treatment of foreigners, including the duration of their stay abroad. From the past to the present migration policy has been characterized by the fact that the ruling classes in Germany and the FRG have been keen to import large numbers of foreign workers in times of economic activity, when the reserve army of labour at home became smaller. At the same time, however, they have always tried to prevent foreigners from settling down, thus denying the fact that, for example, the FRG has actually become an immigration country. In 1981, 43 per cent of the foreign workers, including their families who had joined them, were staying in the country for more than ten years, and over 50 per cent of them for more than eight years. Judging by their policy towards foreigners, however, the ruling classes do not seem to be prepared to take this fact into account, thus continuing a policy that started long before World War I and that manifested itself in the discrimination of Polish workers, who were only allowed to stay in the country for seasonal work, in the most extreme way. It goes without

saying that decisions on an immigration policy which either promotes or restricts free international movement of labour do not solely depend on the monopolies' demand for labour; they also depend on the extent of the political and social struggle at home, and are affected by the general political situation, the relative strength of the classes, etc. Decisions on the duration of stay of foreigners as well as the efforts of the ruling class to prevent them from settling down and to replace them after they had been staying in the country for several years are based on a number of different motives:

1. The replacement of a certain number of foreign workers after several years of employment is aimed at bringing the employment of foreigners into line with the 'economic activity - crisis - cycle', thus making it possible to export a certain amount of unemployment in times of crisis. At the same time this encumbers the country of origin with the consequences of increasing unemployment in the form of growing political and social struggles.

2. By maintaining a certain mobility of the foreign labour potential the monopolies want to ensure that the professional and age structure of the foreign workers should be more effectively brought into accord with the needs of capital. This makes it possible, for example, to replace long-time residents by fresh blood.

3. If the foreign workers are permitted to stay in the country for a longer time, the additional profit made by exploiting them will become smaller: the cost of labour power begins to equal that of native-born workers, the demands of the foreign workers (who usually come from backward countries) for higher living standards are rising, their readiness to fight for their rights is growing, and they are no longer prepared to accept social discrimination. Hence the replacement of foreign workers is intended to prevent the coming into existence of what bourgeois ideologists call a "subproletarian class ready to fight", and to counteract the growing unity of foreign and native-born workers.

4. Restrictive migration policy and replacement of foreign workers make it possible to oppose the demands of the democratic forces who claim that the big companies, as they mainly profit from the employment of foreigners, should also bear the costs arising from the employment of foreigners in areas outside their actual work, e.g. measures pertaining to the infrastructure, etc.

Replacement of workers and attempts to prevent their families from joining them keep the costs for measures outside their actual work low and encumber the countries of origin with a certain amount of the costs needed for education and training. For this reason the German ruling class has so far never realized free movement of labour at an international level. Assertions made by bourgeois historians according to which free movement was given, for example, before World War I, are not in accordance with the facts. With reference to Germany Dohse points out that there was no freedom of immigration at that time; there was only freedom for the employers to recruit workers abroad.⁵ Even at that time immigration, duration of stay, etc. were decided upon by state authorities. The "mandatory identification" (Legitimationszwang) which, in addition to the contract of employment, bound foreigners to a particular enterprise, thus making it possible to keep them under control and surveillance. We also mention the fact that Polish workers, for example, were obliged to return home during the winter after their contract of seasonal employment, which was valid for nine months only, had expired. In both world wars the German ruling class deprived the foreign workers of their rights even to a greater extent and left them at the mercy of the employers and landowners. The system of deportation and forced labour was not introduced because of so-called necessities of the war; it rather reflected the general ambition of the German ruling class who, as J. Nichtweiss points out with reference to the Polish seasonal workers, long before the war "had discovered that kind of the employ-

ment of foreigners which was in agreement with the economic efforts of the landowners as well as the political interests of the entire reactionary forces."⁶

It is worthy of note that the German imperialists made all efforts to import as many foreign workers as possible during World War I, at the same time trying to force treaties on other countries (e.g. Belgium, Austria-Hungary, Poland, the Ukraine, Romania and others) in order to be able to recruit workers from those countries more easily after the war and exploit them in Germany. The trade and shipping agreement between Germany and Finland, which was concluded simultaneously with the German-Finnish peace treaty on March 7, 1918, was regarded as a model for such agreements by the German ruling class. In exchange for the support the Finnish bourgeoisie received from German imperialism in fighting the revolutionary forces at home, the Finnish ruling class was, among other things, ready to make concessions with regard to the employment of foreign workers. As early as in January 1918, the Prussian War Office declared: "At present Finland can meet German interests most effectively by supplying labour. The readiness we showed in recognizing Finland should make it easier to induce the Finnish government to make such concessions."⁷ Article 16 of the trade agreement concluded on March 7, 1918 met the German demands; similar demands were made on Russia, Poland and other states. It says here: "Each party to the treaty will permit temporary migration of their members to the territory of the other party for employment in agricultural, commercial and industrial enterprises, and will in no way prevent them from doing this, especially not by causing difficulties with regard to passports. Representatives of agencies, which are to be founded on the territory of one party in order to arrange the supply of labour, and which will be named by the government of one party to that of the other, shall be permitted to work on the territory of the latter without any bother and be allowed to exer-

cise their duties without hindrances."⁸

Since Finland did not attach any importance to the immigration of foreign workers it became obvious that, in spite of the diplomatic language used, the German ruling class had imposed its demands with regard to migrant workers on the Finnish government.

The reactionary lines of the treatment of foreign workers, which were put into action before World War I, have been continued in the FRG to the present day. In contrast to bourgeois historians, who try to deny this fact, I should like to point out that the continuity of the treatment of foreign workers, a policy which we call "Fremdarbeiterpolitik" because of its reactionary character, is ultimately due to the unchanged class relations in the FRG today. It goes without saying that this policy was modified in various historical periods depending on the historical conditions given. Such modifications may be observed if one compares the period of the Weimar Republic with that of the German Empire, or the policy pursued in the FRG with the fascist system of forced labour. Improvements made have been considerably pushed forward by the fact that the working class in capitalist countries and all other democratic forces are now fighting against the discrimination of foreign workers which forces the ruling class to make certain concessions. But this does not mean that there has been no continuity of imperialist policy towards foreign workers. One part of this policy manifests itself in the legal conditions for work and residence permits which are aimed at preventing foreigners from settling down abroad. Until 1945 the state-monopoly system was able to ensure that no foreigner stayed in Germany for ever if the ruling class did not want it. When the FRG started to employ foreign workers the situation seemed to change at first: between the mid-fifties and the beginning of the seventies, apart from periods of economic crises, the ruling class tried to import as many workers as possible, making use of slogans such as "free international movement" and "liberalization of the labour

market". Although the monopolies orientated their policy towards replacement of foreign workers they were not able to stop a development which gradually improved the legal conditions for work and residence permits within the framework of the Common Market. Since it is now even in capitalist industrial countries no longer possible to ignore basic human rights in general - elementary human rights such as the right to live in peace, the right to work, etc. are, unfortunately, being threatened by reactionary right-wing forces or, as mass unemployment in these countries shows, are not guaranteed - the ruling class of the FRG was forced to improve the right of residence for foreign workers after they had been staying in the country for several years and to allow parts of their families to join them abroad. In recent years, however, it has again become more difficult for families to find residence in the FRG.

Notes

1. The following statements are part of a paper was read at the Institute of Migration, Turku, Finland, in February 1983. I am especially grateful to the Head of the Institute, Dr. Olavi Koivukangas, for having made my visit to the Institute possible. I would also like to thank all colleagues for their comments and the discussion we had.

Bibliography, published in GDR, see: DDR-Literatur über Arbeiterwanderungen und Fremdarbeiterpolitik im Imperialismus, Forschungsstand und Bibliographie, Rostock 1979 (Schiffenreihe "Fremdarbeiterpolitik des Imperialismus", H. 5), S. 34 ff.; Zu Arbeiterwanderungen und zur Fremdarbeiterpolitik im Imperialismus, Rostock 1983 (Schriftenreihe "Fremdarbeiterpolitik des Imperialismus", H. 15), S. 77 ff.

2. Lenin, V.I.: Der Imperialismus als höchstes Stadium des Kapitalismus. In: Collected Works, Vol. 21, Berlin 1960, p. 287 (translated from the German).
3. Cf. Lenin, V.I. : Zur Revision des Parteiprogramms. In: Collected Works, Vol. 26, Berlin 1974, p. 155
4. Cf. Marx, Engels und Lenin Über grenzüberschreitende Migrationen im Kapitalismus, deren Ursachen und Wirkungen (Collection of quotations). Rostock 1983 (Schriftenreihe "Fremdarbeiterpolitik des Imperialismus", H. 14)
5. Dohse, K.: Ausländische Arbeiter und bürgerlicher Staat. Genese und Funktion von staatlicher Ausländerpolitik und Ausländerrecht. Vom Kaiserreich bis zur Bundesrepublik Deutschland. Königstein/Ts. 1981, p. 82
6. Nichtweiss, J.: Die ausländischen Saisonarbeiter in der Landwirtschaft der östlichen und mittleren Gebiete des Deutschen Reiches. Ein Beitrag zur Geschichte der preussisch-deutschen Politik von 1890-1914, Berlin 1959, p. 54 (translated from the German).
7. Zentrales Staatsarchiv (ZSTA) Potsdam, Auswärtiges Amt, Nr. 30 006, Kriegsministerium/Kriegsamt am 22.1.1918 an Auswärtiges Amt (translated from the German).
8. Verhandlungen des Reichstages, Vol. 323, Drucksache Nr. 1396, p. 21/22 (translated from the German).

Marlene Ekola Gerberick

JUHO ERKKI

(My Mother's Father)

I

*When you sat at the head of that long ago table
where my grandmother never sat, but instead
waited on your every wish, you widened our
collective cousinly eyes as from our position
at the opposite end we watched your every move.
Calmly, you balanced a row of peas
along your knifeblade. Then, with a slight
raise of your arm, a dextrous twist to your wrist,
the whole line gently rolled into your mouth.
You never let even one pea fall.*

*Your great mustache kept evidence
of all previous courses. Pearls of gravy
gleaming on bristles of that great brush
further guaranteed our never wavering attention
to the brief but busy space beneath your nose.*

II

*If we were spellbound then by you whom we thought
so rare, I have come to realize that you
were no different, really, from all the others
of your countrymen who crossed the cold Atlantic
to run boarding houses full of swearing, sweating,
hungry humans, or to claw red ore from a miserly
deep earth, or to topple trees older than misery,
until finally you had enough money to sell yourselves,
your wives and your children into many lifetimes
of hard labor. You bought your own land!*

*As all those other men I knew
you talked as little as possible to women
and children. When you talked with other men
the air above the back stairs where
you gathered on summer nights slowly
filled with low, soft melodies.*

III

*Yet you wore a coat of great mystery. In a fabric
of church and family where all was known, there was
something about you, we knew not what, that was not
the same as all those who looked and sounded
just like you. What was it? We whispered our guesses.*

Some said you'd come to America as a stowaway, running from unforgivable transgressions. Others said you were fleeing the Czar who, though he had thousands and thousands of Finnish and Russian men to choose from, wanted you most of all in his Imperial Army. Why? It was not known. My cousins, my conspirators, my whisperers were sure you'd been involved in a shooting in Finland. You shot our grandmother's suitor. Never mind that you didn't even know her until you came to America.

IV

This summer, many summers after the one when we parted from you forever, I decided I had to know. I talked to elderly family members who served up the past as easily as if it were the raspberries now red in every pasture. So close to the end themselves, they offered me bowls full and overflowing. I wrote to your old parish in Evijärvi where the precious records are kept in a great vault, shelves and shelves of all the blood and wars; of marriages, of births, of deaths. A special book for those scarcely finished with their childhoods, who went away from everything known and loved for all manner of sad and restless reasons. Your name was there. And now I know.

You, Juho Erkki, were not sought by the Czar. You did not stow away in the ship's hold to suffer your way across the vast Atlantic. You did not shoot our beautiful grandmother's suitor.

No. You were your mother's firstborn. The September fruit of a long cold winter when embracing beneath handwoven coverlets felt good. Warm. You were a love child.

In the America to which you sailed because love children inherit nothing (except perhaps a certain fondness for winter nights and full moons), in America you became a bastard, guilty of your parents' sin.

And all the rest of your life you were ashamed.

SIIRTOLAISUUSHUUMORIA

Amerikkalainen, suomalainen ja ruotsalainen olivat turistimatalla Pariisissa ja tapasivat toisensa Eiffel-tornin ylätasanteella. Amerikkalainen otti dollaritukun taskustaan, heitti sen yli laidan ja sanoi:

- Näitä meillä on Amerikassa ihan liiankin kanssa,

Suomalainen otti tällöin povitaskustaan Koskenkorva-pullon, paiskasi sen kaiteelta alas ja ilmoitti:

- Meillä Suomessa näitä riittää vaikka muille jakaa.

Ruotsalainen katseli vierestä, mietti tovin ja sanoi:

- Meillä taas Ruotsissa on näitä ihan liikaa, tarttui suomalaiseen ja heitti hänet Eiffel-tornista alas.

xxxxx

Peräpohjolan Opistossa Tornion Kivirannalla järjestetään kesäisin suomenkielen kursseja Ruotsissa kielitaitonsa menettäneille suomalaislapsille. Kurssilaisilla on tapana tehdä tutustumismatkoja ympäristöön ja lähinnä kuuluisalle Kukkolan-koskelle, joka on tunnettu siianlippaamispaikka ja samaa siikaa saa sitten vartaassa paistettuna ns. varras-siikana.

Eräs osanottajista - pikku tyttö - kirjoitti kortin Ruotsissa oleville vanhemmilleen: Täällä on oikein mukavaa. Opimme suomenkieltä ja eilen kävimme Kukkolan-koskella, missä saimme syödä mainiota varastettua siikaa! Terveisin Mari-Ann. (Veli Arrela)

xxxxx

Tapahtui ennen aikaan kun Australiaan siirtolaiset menivät usein merimiehinä purjelai-valla.

Purjelaivan kapteenille ilmoitettiin:

- Mies putosi yli laidan

Kippari ärjäisi:

- Ei voi mitään, aallokko on liian kova, emme voi kääntyä takaisin.

- Ei se ollutkaan mies joka putosi yli laidan, se olikin laivan sika.

Heti kapu hihkasi:

- Laiva nopeasti ympäri, sika on pelastettava.

xxxxx

Vanha amerikansuomalainen oli visiitillä entisessä kotimaassaan ja tahtoi vähän laskea leikkiä naapureittensa kanssa. Kehuttuaan oman farmsinsa maasta taivaaseen kertoi koko tilan maa-alueitten kiertämiseen autolla menevän koko päivän.

Vanha paikkakuntalainen kuuntelee amerikansuomalaista pää kallellaan ja tokaisee:

- Niin oli minullakin kerran sellainen auto.

xxxxx

There is a story of two Americans at Oslo airport. One says to his companion:

- People think these Scandinavians all look alike. But I can tell 'em apart. See that guy over there picking up his bag. He's a Swede.

The other American, leery of this know all type:

- Mind if I ask him?

He walks over to the man who had been pointed out.

- Excuse me, Sir, are you a Swede?

- No, I'm a Norwegian, but for the past two months I've been very sick.

Toimitus kiittää saapuneista jutuista ja odottaa lisää.

TIEDOTUKSIA

FINN FORUM '84

FINNS IN NORTH AMERICA

Turku, 5 - 8 September 1984

The first conference concerning Finnish immigration and settlement in North America was held in Duluth Minnesota in 1974 under the title "The Finnish Experience in the Great Lakes Region: New Perspectives." The proceedings of the conference edited by M. Karni, M. Kaups and D. Ollila Jr., were published by the Institute of Migration, Turku, Finland, and Immigration History Research Center University of Minnesota.

The next conference was organized by The Multicultural History Society of Ontario in Toronto in 1979. The papers and discussions of the conference, Finnish Diaspora

I-II, were edited by M. Karni.

In 1984 five years has passed since the meeting in Toronto. It is time to organize a new conference for scholars in the U.S.A., Canada and Finland. FINN FORUM '84 to be held in Turku September 5-8, 1984, will concentrate on Finns in North America and especially to their adaptation processes and culture, focusing eg. on Finntowns, folklore, language, literature and identity including second and third generations. The closing banquet on September 8, 1984 will also be the 10 years celebration of the existence of the Institute of Migration.

FINN FORUM '84, Finns in North America, Rantasipi, Turku

A tentative programme

WEDNESDAY 5.9.1984

- 12.00 - 14.00 Opening of Conference Office and Registration
- 14.00 - 14.15 Opening Address
Olavi Koivukangas, Institute of Migration
Greetings of the Ambassadors of The U.S.A. and Canada
- 14.15 - 15.45 STATE OF THE ART
Sources:
A. William Hoglund, Archival Material on Ethnic Groups in USA
Edward W. Laine, Finnish Canadian Archives and their development in Canada
Toivo Paloposki, Official and Institutional Archives in Finland
After every presentation the audience has five minutes for short questions and answers
DISCUSSION
- 15.45 - 16.00 Coffee
- 16.00 - 18.00 Internal and External Approaches:
Juha Pentikäinen, Internal/External Approaches to the Study of Finns in North America

Rudolph J. Vecoli, Finnish American Studies: A Critical, but Sympathetic View from the Outside

Robert F. Harney, Canadian Multiculturalism and Ethnic Persistence
Carl Ross, Heritage Consciousness and Historical Preservation

After every presentation the audience has five minutes for short questions and answers
DISCUSSION

18.00 Dinner

20.00 WELCOME PARTY at the Institute of Migration, Piispank. 3, Turku

THURSDAY 6.9.1984

- 9.00 - 10.15 FINNTOWNS: RURAL AND URBAN
Matti Kaups, Rural settlement and architecture
Michael Cunningham, Immigration to Minnesota
Anja Olin-Fahle, Persistence of Finnishness in Urban America: An Anthropological Inquiry
Mauri A. Jalava, Radicalism or a "New Deal" the unfolding World View of the Finnish Immigrants in Sudbury 1883-1932

After every presentation the audience has five minutes for short questions and answers
DISCUSSION

10.15 - 10.30 Coffee

10.30 - 12.30 William Copeland, The anatomy of a Finntown in North America
Darrel Nicholson, Minnesota Finnish Triangle Revisited a 50 years follow up survey

After every presentation the audience has five minutes for short questions and answers
DISCUSSION

12.30 - 14.00 Lunch

14.00 - 16.00 SIGHTSEEING IN TURKU

16.00 - 16.15 Coffee

16.15 - 18.00 SOCIAL LIFE AND COMMUNITY RELATIONS
Sakari Sariola, American-Finnish Radicalism and the Antinomian Case
Varpu Lindström-Best, Defiant Domestic - Social History of Finnish Emigrant Women in Canada
Peter Kivistö, The Finnish American Community in Transition
Ahti Tolvanen, The Origins of Finnish-Canadian Newspapers in Thunder Bay, Ontario
P. George Hummasti, From Kälviä to Astoria: Finnish Family in Transition
Peter V. Krats, Finnish Canadian Institutions, their roles and the commitment of their memberships
Michael G. Karni, Finnish American, Finnish Canadian and Finnish participation in the Spanish Civil War (1936-1939)

After every presentation the audience has five minutes for short questions and answers
DISCUSSION

18.00 - 19.00 Dinner

19.00 - 21.00 Oiva Saarinen & Gerald Tapper, A case study dealing with the process of ethnic transition as influenced by the variables of time and varying spatial networks (Sudbury area)
Reino Kero, The returned emigrants as founders of industrial enterprises in Finland.
Auvo Kostiaainen, Finnish Labour Press in North America
Teuvo Peltoniemi, Finnish Utopian migration in North America
William Eklund, Labour and Cultu-

ral organizations of Finnish Canadians (presented by Mrs. Helen Tarvainen)

After every presentation the audience has five minutes for short questions and answers

DISCUSSION

21.30 SAUNA AND SOCIAL MEETING

FRIDAY 7.9.1984

9.00 - 10.15 CULTURAL IDENTITY: FOLKLORE, LITERATURE AND OTHER ASPECTS

Jörgen Dahlie, Scandinavian emigration, assimilation and settlement patterns

Gary London, Conflict between socialists and antisocialists as manifested in Anti-socialist movement
Yvonne R. Hiipakka-Lockwood, The Folklore of Finnish-American Ethnicity

After every presentation the audience has five minutes for short questions and answers

10.00 - 10.15 DISCUSSION

10.15 - 10.30 Coffee

10.30 - 12.30 Tellervo Kähärä, Toivo Pajala: A man of the people

Marianne Wargelin-Brown, Minna Canth; Her influence and importance to Finnish American Culture

Arja Pilli, Moses Hahl - a socialist agitator and satirist

Keijo Virtanen, The Interest of Americans in Finland in the 19th Century

Chuck Sutyla, Visual Images on the Finnish-Canadian Experience: Social History and the Historic Photograph

Alaine Pakkala, The Instrumental Music of the Finnish Americans in the Great Lakes Region, 1880-1930

Marsha Pentti, Laskiainen in Palo; Vitality in an Ethnic Folk Festival

After every presentation the audience has five minutes for short questions and answers

DISCUSSION

12.30 - 14.00 Lunch

14.00 - 15.30 DESCENDANTS: AMERICAN AND CANADIAN BORN FINNS, LANGUAGE, INTERACTION AND VALUES

Melvin G. Holli, Emil Hurja, one of the earliest scientific public opinion pollsters

Maisa Martin, The role of code-switching among Canadian Finnish-English bilinguals.

Pertti Virtaranta, American Finnish Dictionary

Hannele Jönsson-Korhola, Presentation of the tape material on American Finnish

Pekka Hirvonen, American Finns as Language Learners

Päivi Pietilä, The English of Finnish Immigrants

Lars Huldén, Changes of language of Swedish speaking Finns in North America

A. B. Anderson, Generation differences in language retention

After every presentation the audience has five minutes for short questions and answers

DISCUSSION

15.30 - 15.45 Coffee

15.45 - 18.00 Michael M. Loukinen, Jingo Viitola-Vachon: A Storyteller in Northwoods Finnish America

Velma M. Doby, Minnesota Finnish American Family History

Arnold R. Alanen, Interaction among Finns and Scandinavians

Aili Förbom-Brown, Interaction between Finns and other ethnic groups, language retention and most especially retention of Finnish Culture

David Ahola, Radical political participation by first, second and third generation American Finns
After every presentation the audience has five minutes for short

questions and answers

DISCUSSION

18.00 - 19.00 Dinner

19.00 - 21.00 AUDIOVISUAL EVENING WITH FILMS

SATURDAY 8.9.1984

10.00 - 12.15 FUTURE PROSPECTS IN STUDYING FINNS IN NORTH AMERICA: SESSIONSSUMMARIES AND PANEL:

I: State of the Art

II: Finntowns: Rural and Urban

III: Social Life and Community Relations

IV: Cultural Identity: Folklore, Literature and Other Aspects

V: Descendants: American and Canadian Born Finns, Interaction, Language and Values

After every presentation the audience has five minutes for short questions and answers

DISCUSSION

12.15 - 13.30 Lunch

13.30 - 14.00 PRESENTATION OF KALEVALA-JUBILEE 1985

Kalevala Fest in Finland

Kalevala Fest in USA

Kalevala Fest in Canada

CLOSING REMARKS

14.00

19.00 CLOSING BANQUET at Turku Castle and 10th anniversary of the Institute of Migration.

FEES OF THE CONFERENCE

The FinnForum '84 will be held at Hotel Rantasipi, Turku, with the following fees:

A. A Package Offer Consisting of Room and Board (5. - 8.9.1984)

Hotell room

Double 840 Fmk

Single 1110 Fmk

includes morning swim, breakfast, 3 lunches, 3 dinners.

B. Only Hotelroom

Double 180 Fmk/night/person

Single 270 Fmk/night/person

C. Meals

Lunch or dinner 50 Fmk

Participation fee for those outside the program will be 100 Fmk

Contactperson Hannele Hentula-Unger,
Institute of Migration

POST-FINN FORUM CONFERENCE

HELSINKI PROGRAM 9-11 SEPTEMBER

1984

Preliminary Program

Sunday, September 9th

- 7.30 a.m. Breakfast
- 8.30 a.m. Departure by bus from Hotel Rantasipi for Helsinki
- 10.00 a.m. Arrival at the Sammatti Parish, home of Elias Lönnroth Sunday Worship at Sammatti Church
- 12.00 noon Arrival at Lohja. Lunch break
Visit to Lohja Medieval Church
- 16.00 p.m. Arrival in Helsinki. Bus passes through Tapiola Helsinki City reception at the Seurasaari Outdoor Museum
- Special program of folk music and dancing
Traditional Finnish foods for supper
- The organizers in Helsinki are planning to have accommodation in private homes

Session B: Finnish Economy and Politics

Matti Kohva, Director, Finnfacts
Erik Allardt, Professor of Sociology
Discussion

- 17.00 p.m. Dinner
- 18.00 p.m. Panel discussion on "Finns in North America" Main Building, University of Helsinki
Chairman: Juha Pentikäinen
Speakers: (to be informed later)
- 20.30 p.m. Sauna

Tuesday, September 11th

- 9.00 a.m. Visit to Finlandia Hall and Parliament House
- Lecture by Dr. Pertti Pesonen on Finnish Politics
- 12.00 noon Lunch
Participant is either to remain in Helsinki for private programs or to participate in extra tour to Lahti which is offered to those interested in the topics below.
Lahti Program
- 13.00 p.m. Departure by bus for the University of Helsinki Lahti Research and Training Center (Mukkula)
- 14.30 p.m. Arrival at the Mukkula Center, Lahti
Finnish Studies Seminar: Round-table discussion between Finnish and foreign scholars
Session A: Finland-watching from abroad
Chairman: Ahti Tolvanen
Session B: Finnish and Finnish-American Folklore
Chairman: Juha Pentikäinen
- 19.00 p.m. Supper
Sauna
Accommodation in Lahti

Monday, September 10th

- 8.00 a.m. Morning coffee & pastry at Suomi-Seura (Mariankatu 8)
- 9.00 a.m. Departure by foot for tour of: Folklore Archives and the Finnish Literary Society
Finnish Language Tape Archives
Helsinki University Library
- 11.15 a.m. Luncheon at the University of Helsinki
- 12.00 noon Opening Ceremonies of the University of Helsinki
Main Festival Hall
- 14.30 p.m. Coffee break at the University
- 15.00 p.m. Opening of the Finnish Studies Seminar
Chairman: Pertti Pesonen, Editor-in-Chief, Aamulehti
Session A: Finnish Culture
Kalervo Siikala, Head, Dept. for Int. Affairs, Ministry of Education
Timo Tiusanen, Professor of Theatre
Discussion

Wednesday, September 12th

8.00 a.m. Breakfast
9.00 a.m. Panel Discussion: Recent Trends in Finnish Higher Education and the Lahti Center
Tour of the Lahti Center
11.00 a.m. Closing remarks
11.30 a.m. Departure by bus from Lahti for Helsinki. Participants wishing to depart from New York on Finnair

Flight AY 111 at 14.05 p.m. will be taken directly to the Seutula Airport.

Contactperson Prof. Juha Pentikäinen
University of Helsinki
Luotsink. 4 A 1
00160 Helsinki 16
Finland

UNELMA AMERIKASTA – SIIRTOLAISUUS-NÄYTTELY TANSKASSA

Tanskan kansallismuseo avasi 11.5.1984 Amerikan siirtolaisuutta käsittelevän näyttelyn nimeltä "Drømmen om Amerika". Näyttelypaikkana oli museon Breden osasto, joka sijaitsee n. 15 km Kööpenhaminasta pohjoiseen. Näyttely pidetään avoinna lokakuun 21. päivään saakka. Kansallismuseota on avustanut näyttelyn järjestämisessä Moesgaardin esihistoriallinen museo. Lisäksi lukuisat yhteisöt ja yksityishenkilöt ovat olleet apuna mm. lainaamalla esineitä. Osa esineistä on kuljetettu USA:sta asti.

Näyttelyn tarkoituksena on antaa katsojalle tietoja ja havaintoja siitä, miksi ja miten 300.000 tanskalaista muutti Amerikkaan vuosina 1840-1914.

Suurimmillaan muuttokuume oli 1860-luvulta lähtien. Maastamuutto samoin kuin maassamuutto-kin oli pääasiassa nuorison liikehdintää. Kaikilla ei ollut toivoa perinnöksi saatavasta viljelysmaasta, mutta he olivat koulussa saaneet tietoja ympäröivästä maailmasta. Ehkä he olisivat mieluummin jääneet maaseudulle ja ruvenneet itsenäisiksi maanviljelijöiksi, mutta siihen heillä ei ollut varaa. Kuvaavaa on, että muutto oli suurinta niistä osista Tanskaa, joissa viljelysmaan hinta oli korkein. Useat muuttajista olivat maalaistyttöjä ja poikia, jotka ensin olivat muuttaneet pääkaupunkiin ja vasta sieltä lähtivät ulkomaille.

Maatalousväestön lisäksi siirtolaisiksi lähti eri käsityöläisammattien harjoittajia, kuten seppiä. 16.000 tanskalaisen Amerikkaan muuton päämotiivina oli uskonto. He olivat mormooneja, jotka muuttivat Salt Laken ympäristöön, "mormoonien paratiisiin."

Se, ettei siirtolaisuus Tanskasta Amerikkaan koskaan kohonnut yhtä suureksi kuin esimerkiksi Norjasta tai Ruotsista, johtui osittain maan pitemmälle kehittyneestä teollistumisesta sekä maatalouden siirtymisestä viljanviljelystä lisääntyneeseen karjalouteen. Sekä teollisuus että karjanhoito tarvitsivat molemmat työvoimaa.

* Breden näyttely antaa havainnollisen kuvan maastamuuttotapahtumasta kokonaisuudessaan. Katsoja on tavallaan itse mukana koko tapahtumasarjassa: Ensimmäisessä vaiheessa annetaan tietoja lähtijöistä; heidän lukumäärästään, ammatistaan, lähtöpaikkakunnista sekä valotetaan lähdön syitä. Sen jälkeen katsoja siirtyy konttoriin, jossa tapahtuu lähtöselvitys. Aito kalustus luo tunnelmaa! Seuraavaksi siirrytään vahvasti tervalta haisevaan "laivaan". Lopulta, kiivettyään ensin niukasti kalustettuun kymmenen hengen hyttiin näyttelyvieras "nousee maihin" Amerikassa, jonka rikkaus, mutta myös kurjuus on tuotu tehokkaasti esille.

Näyttelyn yhteydessä on julkaistu myös Tanskan amerikansiirtolaisuutta käsittelevä kirja, nimeltä "Drømmen om Amerika." (ISBN 87-480-0473-1), Århus Stiftsbogtrykkerie 1984.

SIIRTOLAISUUSPOLIITTINEN SEMINAARI

Siirtolaisasiain neuvottelukunta järjesti 9.-11.1. 1984 siirtolaisuuspoliittisen laivaseminaarin, jonka tarkoituksena oli valottaa siirtolaisuuden nykytilaa ja tulevaisuutta. Tarkastelun lähtökohtana pidettiin vuonna 1980 ilmestynyttä neuvottelukunnan viidettä mietintöä (Suomen siirtolaisuuspolitiikan periaatteet, kom.miet. 1980:63).

Seminaarin aluksi pidettiin neljä yleisesitelmää. Tämän jälkeen jakaannuttiin työryhmiin, joiden raportteja myös tarkastellaan tässä yhteydessä. Seminaariin otti osaa 41 henkeä. Siirtolaisuusinstituutin edustajina olivat johtaja Olavi Koivukangas ja tutkimussihteeri Ismo Söderling.

Avajaispuheessaan työvoimaministeri Leppänen sanoi, että siirtolaisuus muuttuu jatkuvasti ja siksi viranomaisten sekä tutkijoiden on pystyttävä vastaamaan uusiin haasteisiin. Ministeri Leppänen mukaan tulevaisuudessa on yhä enemmän kiinnitettävä huomiota eri osapuolten toimintojen koordinoimiseen. Samoin paluumuuton kohdalla olisi pystyttävä ehkäisemään paluusta aiheutuvat pidemmän aikavälin ongelmat; nykyisinhän viranomaisten toimenpiteet keskittyvät lähinnä paluuta seuraavien välittömien ongelmien eliminointiin. Myös muuttoon liittyviä mahdollisuuksia olisi tutkittava ennakkoluulottomasti. Siten olisi tarkoin selvítettävä, millaisia mahdollisuuksia olisi muuttaa johonkin tiettyyn kuntaan, esim. Ilo-mäntsiin. Tulevaisuudessa Suomen olisi pitäydettävä puhujan mukaan yhä enemmän ns. vastavaroisuusperiaatteessa, eli sallittava omaan maahan muuttaneille siirtolaisille ne etuudet ja oikeudet, joita vaadimme ulkosuomalaisille.

Siirtolaisasiain neuvottelukunnan varapuheenjohtaja, työvoimaministeriön toimistopäällikkö Ilse Koli totesi esitelmässään, että siirtolaisuuspolitiikkamme olisi käsitettävä kaikki siirtolaisongelmat kaikkina aikoina. Samalla hän esitti kysymyksen, että missä määrin neuvottelukunnan V mietintö henkii 1960- ja 1970-lukujen suuria muuttoliikkeitä; Kolin mukaan esimerkiksi neuvottelukunnan ruotsinkielinen nimi (Delegationen för emigrationsärenden) on selvästi sidoksissa tuolloin tapahtuneisiin suuriin muuttoliikeilmiöihin.

Osastopäällikkö Risto Laakkonen Pohjoismaiden ministerineuvostosta Oslosta totesi, että suuret populimaiset muuttoaalto ovat ohi, koska teollisuuden työvoimantarve supistuu Ruotsissa seuraavien 15 vuoden aikana n. 30 %. Työvoimantarpeen vähenemiseen vaikuttaa lähinnä ns. uusi teknologia, joka huomattavassa määrin korvaa teollisuuden vaihteyöt. Tulevaisuudessa on totuttauduttava siihen ajatukseen, että suomalaisväestö kasvaa Ruotsissa lähinnä luonnollisen lisääntymisen kautta. Tämä osaltaan edellyttää uutta ja entistä tehokkaampaa vähemmistöpoliittista ajattelutapaa konventionaalisen siirtolaisuuspoliittisen ajattelun sijas-

ta. Muuttoliikkeessä korostuu tulevaisuuden yhä enemmän erityisryhmien osuus. Niinpä eläkeläisten muutto Ruotsista Suomeen mutta myös päinvastoin (aikasemmin muuttaneiden lasten luokse) on yleistymässä. Siten Suomen ja Ruotsin väliseen elintasoeroon perustuvat muutot vähenevät olennaisesti tulevaisuudessa. Suomalaisen viranomaisen olisi tulevaisuudessa keskityttävä yhä enemmän paluun esteiden poistamiseen; esimerkiksi Suomen kansalaisuudenhan saa nykyisin takaisin vain palaamalla Suomeen.

Projektipäällikkö Anssi Paasivirta Valtioneuvoston kansliasta esitti, että tulevaisuudessa muuttoliikkeen vähenemiseen vaikuttavat ensinnäkin ikäluokkien pieneneminen sekä elinkeinorakenteiden stabilisoituminen. Tulevaisuuden muuttoliikkeessä työvoiman ammatillinen liikkuvuus korostuikin alueellisen liikkuvuuden kustannuksella. Vastaisuudessa olisiikin aluepoliittisia toimenpiteitä harkittava varsin perusteellisesti, suuria investointeja olisi esim. suunnattava enenevässä määrin Etelä-Suomeen. Toisaalta perinteisille tukialueille olisi ohjattava tukea siten, että eri alojen pienryitykset saisivat hyvän 'alkupotkun' toiminnalleen. Samalla olisi huolehdittava siitä, että aluepoliittisen tuen avulla pystyttäisiin edesauttamaan yhä enemmän innovatiivisia yrityksiä.

Edellä tarkasteltujen pääalustusten pohjalta käytiin yleiskeskustelu, joka osoitti, että Siirtolaisasiain neuvottelukunnan viides mietintö on varsin Ruotsi-keskeinen. Eräissä kommenttipuheenvuoroissa esitettiinkin neuvottelukunnan käytännön toimien laajentamista koskemaan yhä enemmän Pohjoismaiden ulkopuolista siirtolaisuutta.

Keskustelun jälkeen seminaari jakautui neljään työryhmään. Seuraavassa tarkastellaan yhteenvedonomaaisesti kunkin työryhmäraportin keskeistä sisältöä. Instituutin edustajat osallistuivat siirtolaisuustutkimusta pohtineeseen työryhmään.

Tiedottaminen

Tiedottamisen olisi kohdistuttava kaikkiin siirtolaisiin, siten myös Suomessa asuviin ulkomaalaisiin. Tiedon saatavuuden kannalta olisi suotavaa, että tietojen jakelua pystyttäisiin keskittämään; tällä hetkellä informaatiota on paljon, mutta sen jakelu on varsin satunnaista ja koordinoimatonta. Työryhmän katsoi, että tiedottamisen keskittäminen esim. Ruotsissa ei saa merkitä jo toimivien kanavien tukkimista.

Työryhmä esitti myös muita tiedottamiseen liittyviä tehostamiskeinoja. Yhtenä tällaisena olisi ulkomaisten journalistien tuominen Suomeen siirtolaisuuspolitiikkamme esittelyä varten. Samoin tiedottamista koskevana parannuksena esitettiin suurimman ulkomailla ilmestyvän suomenkielisen lehden, Ruotsin työnkijäliiton LO:n kustantaman "Demokraatin" parempi hyödyntäminen.

Lehden painos on n. 60 000, joten sen informaatioarvo on suuri. Lopuksi työryhmä esitti, että tulevaisuudessa olisi syytä harkita "Suomen Sanoman" ja "Suomen Sillan" välisen työnjaon selvittämistä, koska tällä hetkellä lehtien levikit menevät osittain päällekkäin.

Siirtolaisuustutkimus

Työryhmä tarkasteli aluksi Siirtolaisasiain neuvottelukunnan V:n mietinnön tutkimusosaa, jonka se totesi osin vanhentuneeksi. Tämän johdosta työryhmä esitti eräitä uusia tutkimuskohteita, jotka se myös asetti tärkeysjärjestykseen. Tulevan tutkimustoiminnan arvioinnissa käytettiin apuna Siirtolaisuusinstituutissa juuri valmistuneen tutkimuspoliittisen tavoiteohjelman luonnosta, jossa on hahmoteltu tieteenaloittain keskeisiä tutkimuskohteita. Seuraavassa esitetään tärkeimmät tutkimuskohdet luettelomaisesti:

- Olisi tehostettava lähtö- ja paluumuuton jatkuvaa seuranta siten, että Suomessa ja Ruotsissa neljä kertaa vuodessa suoritettavaan työvoimatiedusteluun liitettäisiin pari muuttoalttiutta mittaavaa kysymystä. Koska työvoimatiedustelussa on seikkaperäisesti selvitetty työvoimaan kuuluvien alueellinen, ammatillinen ja demografinen tausta, antaisi muuttoliikettä koskeva lisäkysymys em. muuttujien mukaan tarkasteltuna ensiarvoisen tärkeää lyhyen tähtäyksen tutkimustietoa tulevasta muuttoliikkeestä.
- Ruotsinsuomalaisten elinoloja olisi tutkittava esim. laajana tutkimusprojektina, jossa vertailuryhminä olisivat muut Ruotsin siirtolaiset, Ruotsin kantaväestö ja Suomen kantaväestö. Tutkimushankkeessa kukin elintason/hyvinnöinnin osatekijä muodostaisi oman osaprojektinsa.
- Siirtolaisuuspoliittisten toimenpiteiden seurantaan liittyvää tutkimusta olisi kehitettävä; esim. kanavointisapimusta koskevaa tutkimustarvetta korostettiin tässä yhteydessä.
- Tulevaisuus-orientoitunut muuttoliiketutkimus koettiin tärkeäksi. Tällä hetkellä futurologinen tutkimus on vähäistä. Viranomaisten kannalta olisi kuitenkin ensiarvoisen tärkeää jo nyt saada tietää, millaiset mahdolliset yhteydet esim. ns. uudella teknologialla on lähtöalttiuteen ja siirtolaisuuteen yleensäkin.
- Työryhmä halusi korostaa myös historiallisten tutkimusten merkitystä - nykyisyyden tulkinta edellyttää myös menneisyyden ymmärtämistä. Ensiarvoisen tärkeä tutkimustehtävä olisi ruotsinsuomalaisten historian kirjoittaminen.
- Lopuksi työryhmä katsoi, että tutkimustoimintaa olisi syytä lisätä myös yhteispohjoismaisella tasolla. Esimerkiksi kalottialueeseen liittyy useita alueellisia ja taloudellisia tutkimustehtäviä, joiden selvittäminen auttaisi kun-

kin maan viranomaisia pohjoisten alueidensa muuttoliikeongelmien ratkaisemisessa.

Siirtolaisuuteen liittyvät oikeudelliset kysymykset

Työryhmän ensimmäisenä tehtävänä oli siirtolaisuuteen liittyvien käsitteiden määrittely. Suomessa asuvien ulkomaalaisten asemasta työryhmä totesi, että Suomen olisi annettava täällä asuville siirtolaisille samat oikeudet, joita se vaatii ulko-suomalaisille. Niinpä esim. asunnon omistusoikeutta, järjestäytymistä ja poliittista toimintaa koskevia säädöksiä olisi muutettava. Siirtolaisien mahdollisuuksia julkisen vallan käyttöön olisi myös lisättävä. Lainsäädännössämme on myös kohtia, jotka rajoittavat maassamme asuvien ulkomaalaisten sananvapautta; esimerkiksi lehden vastaavan päätoimittajan on oltava Suomen kansalainen. Elinkeinolainsäädäntöä esitettiin myös muutettavaksi, sillä nykyisin ulkomaalaiset eivät saa elinkeinolupaa maassamme.

Siirtolaisuuskysymysten koordinointi

Tällä hetkellä siirtolaisuuteen liittyvä koordinoitivastuu on työvoimaministeriöllä. TVM on kanavoinut vastuutaan ennen kaikkea Siirtolaisasiain neuvottelukunnalle. On kuitenkin varsin epätyydyttävää hallinnossamme, että neuvottelukunnalla (tässä tapauksessa SAN:lla) on ilman virkamiesvastuuta oikeus antaa esityksiä suoraan eri ministeriöille ja valtioneuvostolle. Tavoitteena olisi oltava se, että SAN:in asema määritettäisiin asetuksella. Tämän jälkeen neuvottelukunnan toiminta tapahtuisi virkamiesvastuulla. Vaikka SAN suunnitelman mukaan toimisi edelleen TVM:n alaisena, sen asema olisi varsin itsenäinen, sillä työryhmän mukaan neuvottelukunnan puheenjohtajana tulisi olla TVM:n ulkopuolinen henkilö.

Samoin eri ministeriöiden ja hallinnonhaarojen olisi siirtolaisuutta koskevien kysymysten osalta pyydettävä lausunnot SAN:lta (koskisi myös työvoimaministeriötä). Siirtolaisuuspoliittinen ohjelma vahvistettaisiin siten, että SAN:sta annettavan asetuksen esittelymuistiossa tuotaisiin julki siirtolaisuuspolitiikkaa koskevat periaatteet. Uudistustoimenpiteisiin voitaisiin alustavasti ryhtyä jo kuluvan kevään aikana.

Työryhmäraporttien perusteella käydyin keskustelun yhteenvetona neuvottelukunnan puheenjohtaja, maaherra Mauno Kangasniemi totesi seminaarissa esitetyn paljon uusia, tärkeitä ja ennen kaikkea toteuttamiskelpoisia ajatuksia. Hänen mukaansa seminaarin tulokset huomattavalla tavalla helpottavat tulevaisuudessa tehtävää siirtolaisuuspoliittista kehitystyötä. Siirtolaisuusinstituutin edustajat mielellään allekirjoittavat puheenjohtajan sanat sekä samalla kiittävät järjestäjiä hyvin toteutetusta seminaarista.

Olavi Koivukangas

Ismo Söderling

TUTKIMUSSIIHTEERIN UUTISIA

Pohjoismaisen muuttoliike- ja vähemmistötutkijoiden yhdistyksen NoFIM:in (Nordiska Föreningen för invandrar- och minoritetsforskare) hallitus kokoontui Tukholmassa 9.5.1984. Kokouksessa keskusteltiin ja tehtiin päätöksiä useista yhdistyksen tulevaisuuden kannalta keskeisistä kysymyksistä.

Ensinnäkin sovittiin jäsenlehden numero 2 toimittamisesta. Lehteen tulee mm. kustakin pohjoismaasta katsaus harjoitettavasta tutkimuspolitiikasta ja siihen liittyvistä uudistuspyrkimyksistä. Julkaisutoimintaan liittyen sovittiin myös Örebrossa syksyllä 1983 pidetyn tutkijakonferenssin esitelmien julkaisemisesta raportin muodossa (seminaari: "Nya vägar för invandrar- och minoritetsforskning"). Tavoitteena on, että julkaisu ilmestyisi kesän '84 aikana. NoFIM:in hallitus aloitti jo seuraavan tutkijakokouksen suunnittelun. Tukholmassa sovittiin alustavasti, että tässä syksyllä 1985 pidettävässä seminaarissa keskitytään muuttoliikkeen ja kulttuurisen muutoksen välisen yhteyden selvittämiseen. Erityisesti pyritään selvittämään, millaisia uusia näköaloja ja tutkimustehtäviä eri alojen tutkijoille avautuu tällaisen kulttuurisen muutoksen yhteydessä.

NoFIM on osoittautunut kuluneiden kahden toimintavuotensa aikana vireäksi ja hyödylliseksi sillaksi pohjoismaissa työskenteleville muuttoliiketutkijoille. Yhdistykseen kuuluu tällä hetkellä 60 jäsentä ja sen toiminnasta antavat tietoja Suomessa NoFIMin hallituksen jäsenet tutkija Taisto Hujanen sekä allekirjoittanut. Hujasen osoite on: Tampereen yliopisto, tiedotusoppi. PL 607, 33101 Tampere (puh: 931/156 557). Allekirjoittaneen osoite on tämän lehden etukannella. Kumpikin ottavat vastaan myös jäsenilmoittautumisia.

Kokous pidettiin Tukholman yliopiston tiloissa. Käytin tilaisuutta hyväkseni, ja tutustuin kokoontumisen jälkeen yliopiston pääkirjaston yhteyteen sijoitettuun kokoelmaan 'Invandrar- och minoritets-samlingen'. Osastossa on varsin kattava koonnos mm. ruotsinsuomalaisten tekemistä tutkimuksista. Osastoon saapuneet uutuudet esitetään Invandrar- och minoritet -aikakauslehdessä nimikkeellä "Nya publikationer i INV-samlingen" (lehti tulee mm. Siirtolaisuusinstituuttiin). Kokoelmaa hoitaa Eva Dahlstedt, osoite: Stockholms Universitetsbibliotek, Invandrar- och minoritets-samlingen. 10 405 Stockholm, Sverige.

Köningstedtin kartanossa Vantaalla pidettiin 2.5.1984 kansainvälistä väestökongressia valmistelua asiantuntijaseminaari. Tässä ulkoasiainministeriön kehitysyhteistyösoston järjestämässä kokouksessa keskusteltiin elokuussa 1984 Mexico

Cityssä pidettävän väestökongressin valmisteluasiakirjoista. Tavoitteena on, että seminaarissa esitetyt näkemykset ja huomiot heijastuisivat aikanaan Suomen delegaatioon kuuluvien puheenvuoroissa itse väestökongressissa.

Siirtolaisasiain neuvottelukunta on asettanut tutkimusjaoston, jolla on kolme tehtävää:

- määrittellä valtionhallinnon käytännön siirtolaisuuspolitiikkaan liittyvä tutkimustarve käyttäen hyväksi jo tehtyjä suunnitelmia ja selvityksiä (peruslähteinä tullevat olemaan mm. Siirtolaisasiain neuvottelukunnan viides mietintö sekä Siirtolaisuusinstituutissa juuri valmistunut selvitys muuttoliiketutkimuksen nykytilasta ja tulevaisuudesta).
- laatia edellisen pohjalta Siirtolaisasiain neuvot-

telukunnan tutkimuspoliittinen ohjelma

ottaa työskentelyssään erityisesti huomioon suomenruotsalaisten siirtolaisuuteen liittyvät ongelmat

Jaosto piti järjestäytymiskokouksen 9.5.1984. Jaosto on määräaikainen, sillä sen toiminta päättyy 30.12.1984. Allekirjoittanut toimii jaostossa Siirtolaisuusinstituutin edustajana.

Ismo Söderling

KIRJALLISUUSARVOSTELUJA

Auvo Kostiainen – Arja Pilli
Suomen siirtolaisuuden historia
Osa II Aatteellinen toiminta
Turun yliopiston historian laitos
Julkaisu no 12
Turku, 1983

The University of Turku is rightfully regarded as the premier center of migration and immigration research in Finland. During the past decade the university has trained the core of Finnish historians specializing in this field. Turku is also the location of the Institute of Migration and the Archives of the History Department of the University of Turku houses the foremost collection of unpublished primary source material on the Finns in North America. About a decade ago the university set an ambitious goal for itself: to publish a 11 volume history of Finnish emigration. Financial as well as other problems have forced the university to reconsider its original plan and, as things now stand, the series will probably be limited to three volumes and will be restricted to Finnish immigration to North America. The first volume, written by Reino Kero, was published in 1982.

The second volume of this series saw daylight in late 1983. It is coauthored by Arja Pilli and Auvo Kostiainen, two able historians from Turku. Pilli has recently published a study on the Finnish press in Canada while Auvo Kostiainen is a recognized authority on the history of the Finnish-American labor movement.

The 180-page monograph consists of five chapters of uneven length and quality. The volume basically reflects the strengths and weaknesses of a monograph that has set out to accomplish too much in too few pages. Pilli's survey of the history of the Finnish church in North America is a useful and competent contribution on a subject that has

not been extensively studied. It is a useful descriptive overview including a basic bibliography of a sort on the "church-Finns." Since the participation of Finnish immigrants in church-related activities was curiously low, the author might have shed additional light on the reasons for this anticlerical attitude among the Finns. Also since the most active and viable Finnish congregations in the 1980's function in the Sunbelt states of Florida and California the presentation could have benefited from some observations on the congregations in Los Angeles and the Lake Worth - Lantana area.

Auvo Kostiainen has given chapter three the title, "Finnish immigrants and politics." Kostiainen is clearly on familiar historical turf when elaborating on how the first generation Finnish immigrants related to the American political process. He is at his very best when explaining to the reader what factors "radicalized" the largely peasant-originated Finnish immigrants. He draws from a storehouse of statistics, compiled for earlier studies, to illustrate and to solidify his conclusions. However, I should like to know on what statistical base Kostiainen makes the surprising claim on page 134 - that "after acquiring citizenship Finns in the United States mainly vote Republican..." That claim, if true contradicts the generally held view that first-generation Finns generally gravitated towards the American Political Left.

The chapters on the cooperative movement, the temperance movement, and the Knights of Kalevala movement, seem to have found their way into the volume almost as an afterthought? In any case, they deserve a more thorough examination in some future study.

William R. Copeland

LÄHIÖMÄISTÄ ELÄMÄNTAPAA

Matti Kortteinen: Lähiö. Tutkimus elämäntapojen muutoksesta. Otava, Keuruu 1982.

Teoksensa lähtökohdaksi tutkija on ilmoittanut viime vuosina Suomessa käydyin julkisen keskustelun, jossa on arvioitu maassamme 1970-luvulla rakennettuja lähiöitä. On väitetty, että nämä ns. betonilähiöt tarjoavat asukkailleen heikot asuinolo-

suhteet. Nämä yhdessä maassamuuton tuottamien rasitusten kanssa aiheuttavat sen, että uusille lähiöalueille kasaantuu inhimillisiä ja sosiaalisia ongelmia. Aikaisempaa tutkimustietoa aiheesta on ollut varsin niukasti. Teoksen tarkoituksena on ollut paikata tämä puute selvittämällä sitä, kuinka uusille lähtöalueille muuttavien ihmisten elämäntavat muuttuvat. Teos siis keskittyy elämäntapa-problematiikan selvittämiseen, eikä siten tarkastele lähiötä välittömästi muuttoliikkeeseen liittyvänä

ilmionä. Kortteinen on tutkinut elämäntapaa durkheimilaisittain. Tällöin elämäntapaa ei määrää yksilön subjektiivisuus vaan kollektiivinen tajunta (eli kulttuuriset arvo- ja merkitysjärjestelmät) yhdessä taloudellisten määreiden kanssa. Kun taloudellisessa tilanteessa tai rakenteessa tapahtuu muutos niin että uusi taloudellinen tilanne ei käy yksiin 'vanhan' kollektiivisen tapahtuman (so. kulttuuristen arvojen) kanssa, syntyy ristiriitailanne, jossa kollektiiviseen tajuntaan kohdistuu muutospaineita uusien taloudellisten etujen perustalta. Uuden talouden 'päälle' alkaa kuitenkin vähitellen kehittyä tämän mukaan muuttuneen talouden kanssa sopusoinnussa oleva kollektiivinen tajunta. Talouden ja kulttuurin ristivedossa elämäntavat muuttuvat ja voivat myös kärjistyä. Durkheimilaisen näkökulman soveltaminen on luonut tutkimukselle hedelmällisen lähtökohdan, ja tutkija on hyvin valitsemansa teorian avulla pystynyt analysoimaan suomalaisessa yhteiskuntaelämässä tapahtuvia muutoksia.

Tutkimuksen toisessa luvussa tarkastellaan korttelia asuinyhteisönä. Tällöin havaittiin, että lähiössä asuu hyvin erilaisia osakulttuureja. Tämän vuoksi tutkija jakoi perheet elämäntapatyypeittäin. Tyyppittely perustui perheiden kulttuurisille juurille. Tällöin erotettiin maalaisperheet, työläisperheet sekä keskiluokkaiset perheet. Jako on karkea eikä se kata kaikkia esiintyviä osakulttuureita tai elämäntapoja - mm. ns. sivistyneistö (eli akateemisesti koulutettu väestö) on jäänyt analyysin ulkopuolelle. Muuttoliiketutkimuksen kannalta neljännessä luvussa esitetty maalaisväestön (so. maaseudulta lähiöihin muuttaneiden) elämäntapojen muutos muodostaa kiintoisimman tarkastelukohteen, joten seuraavassa keskitytään lähinnä tähän lukuun. Maaseutumaiselle elämänmuodolle on tunnusomaista kolme talonpoikaisen kulttuuriin liittyvää perusarvoa, so. työn itsenäisyys, perhesuhteiden patriarkaalisuus (mies perheen päänä) sekä maaseudun sosiaaliset verkostot. Muutossa lähiöön näissä elämäntavoissa tapahtuu huomattavia muutoksia. Ensinnäkin työn itsenäisyys murenee. Maaltamuuttajan kohdalla se tapahtuu siirtymisenä tuottajasta työvoimaksi, ts. tapahtuu palkkatyöläistymistä. Miesten kohdalla elämä merkitsee siirtymistä sisällyksettömään ja henkisesti vähän antavaan työhön. Työstä tulee heille puolestaan väline hankkia rahaa elämiseen. Naisilla muutos ilmenee siirtymisenä emännästä rouvaksi. Patriarkaalista elämänmuutosta suositetaan lähiössä ainakin aluksi. Naiset jäävät kotirouviksi kun perheen pää niin vaatii. Toisaalta naiset itse ovat myös sitä mieltä, että kotityöt eivät kuulu miehille.

Uuden kaupunkikulttuurin ja köyhän elin-

ympäristön mukana patriarkaalisuuteen liittyvät ongelmat kärjistyvät. Kortteinen näki tässä suhteessa kolme ratkaisukeinoa: ensinnäkin kotirouva-instituution varaan rakentuvan pyrkimyksen naapurisuhteiden luomiseen ja siten patriarkaalisuuden lieventämiseen. Toisena keinona hän esitti puolisoiden työnjaollisen aseman samanlaistamisen vaimon palkkatyöhön siirtymisen avulla. Kolmantena keinona kulttuurisen murroksen aiheuttaman ongelman vähentämiseksi tutkija havaitsi pyrkimystä elinolosuhteiden muuttamiseksi siten, että ne paremmin vastaisivat aikaisemmin vallinneita kulttuurisia arvoja ('pyrkimistä juurille'). Tutkija on onnistuneesti hahmottanut kutakin ratkaisukeinoa. Häiritsevänä tekijänä voidaan pitää ehkä sitä, että nämä kulttuurisen murroksen haitteikkijöiden korjaamiskeinot nähdään varsin erillisinä ja toisensa poissulkevinä. Todellisuudessa on kuitenkin varsin yleistä, että kotona olevan vaimon astuminen työmarkkinoille mahdollistaa lähestymisen juurille. Tämä lähestyminen tapahtuu omakotitalon tai kesäasunnon hankkimisen muodossa. Näin voidaan osittain jatkaa patriarkaalista ja luonnonläheistä elämänmuotoa.

Kortteinen on onnistunut elämänmuodon muutoksen analyysissään erittäin hyvin. Sen sijaan itse lähiöön asuinympäristönä liittyvä tarkastelu on sangen pinnallinen. Niinpä kirja sellaisenaan ei anna (eikä tekijä ehkä ole pyrkinytkään antamaan) tyhjentävää vastausta siihen, miksi Suomessa yleensä oli ja on edelleen tarvetta lähiöiden rakentamiseen, kenen ehdoilla ne ovat syntyneet ja mikä on niiden tulevaisuus. Näihin kysymyksiin vastaaminen olisi kuitenkin luonut pitävän taustan varsinaiselle elämäntavan muutoksen tarkastelulle. Kirja edustaa ns. pehmeää tutkimusta ja sen kieliasu ja luottavuus ovat hyvät. Häiritsevänä tekijänä voitaneen pitää sitä, että ns. populaarijulkaisuksi kirjassa on pitkiäkin englannin-, ruotsin- ja saksan kielisiä lainauksia. Ammatti-ihmiselle ne eivät tuota vaikeuksia, mutta yksityinen kustantaja lienee tarkoittanut teoksen myös laajemmille markkinoille.

Edellä on tarkasteltu 'Lähiö'-teosta vain siltä osin kun se selvemmin sivuaa muuttoliiketutkimusta. Tällainen rajattu tarkastelunäkökulma on kuitenkin perusteltua, sillä teoksesta on tähän mennessä ilmestynyt jo useita kokonaisarvosteluita (viimeisimpänä Hannu Uusitalon kirjoitus Sosiologia-lehdessä 3/83, s. 330-331). Kokonaisuutena ottaen teos on muuttoliiketutkijalle erinomainen apu pyrittäessä tulkitsemaan ja jäsentämään lähiön roolia itse muuttoprosessissa.

Ismo Söderling

SIIRTOLAISUUSINSTITUUTIN KIRJASTOON SAAPUNEITA JULKAISUJA PUBLICATIONS RECEIVED

Muuttoliikekirjallisuus

Befolkningsförändringar 1983 Del 2. Flyttning mellan kommuner. Sveriges officiella statistik. SCB, Stockholm 1984, 274 s.

BOETHIUS, AXEL & LAUSON, ÅKE (et.al.), Vår svenska stam på utländsk mark. Svenska öden och insatser i främmande land. Övriga världen. Latinamerika, Afrika, Asien och Australien. Örebro 1953. 427 s.

Elever på högstadiet med behov av finskspråkig undervisning. Pedagogisk Utvecklingsprojekt. Projektledare M.H. Forsberg. Stockholms Skolförvaltning, Undervisningsavdelningen. Stockholm 9.6.1983. 88 s.

FRANCIC, MIROSLAW, Komitet obrony norodowej w ameryce 1912-1918. Polska akademia NAUK. Biblioteka polonijna II. Printed in Poland 1983. 228 s.

FRED, MORRIS AARON, Managing Culture Contact: the Organization of Swedish Immigration Policy. Commission for Immigrant Research Sweden. EIFO English Serie Report No. 6. Stockholm 1983. 129 s.

GRIFFITHS, ANTHONY, Scandinavia. Adelaide, Australia s. 1-228. (Käsikirjoitus)

HAMMAR, TOMAS, SOPEMI Report on Immigration to Sweden in 1982 and 1983. Commission for Immigrant Research Sweden EIFO English Serie Report No. 7. Stockholm 1984, 51 s.

HOLM, TOMMY, Migrationspolitikens förändring och effekter under efterkrigstiden i Jugoslavien. EIFO-Rapport nr 25. Stockholm 1984, 78 s.

HÄMYNEN, TAPIO & LAHTI, LEENA K., Sodanjälkeinen asutustoiminta Suomessa. Esitutkimusraportti. Joensuun korkeakoulun historian, maantieteen ja muiden aluetieteiden osaston julkaisuja No 36. Joensuu 1983. 152 s.

MUNTER, ARJA, Muuttoliike ja viihtyvyys läntisellä Uudellamaalla. Siirtolaisuusinstituutti, Tutkimuksia-Forskningsrapporter-Research Reports No 1-1983. Turku 1983. 63 s.

ROSENBERG, ANTTI, Muuttoliike Uudenmaan läänissä esi-industrialistisen kauden lopulla (1821-1880). Historiallisia tutkimuksia LXX. Julkaisut Suomen Historiallinen Seura. Helsinki 1966, 310 s. (kopioitu)

SARIOLA, MÄRTTA, Suomenkielinen seurakuntatyö Ruotsissa: Malmön siirtolaisia kartoittava tutkimus. Tutkielma seurakunnallisen kasvatustyön tutkintoa varten. Järvenpää 1979. 83 s.

WALASZEK, ADAM, Reemigracja ze stanow zjednoczonych do polski po i wojnie swiatowej

(1919-1924). Serii polonijnej. Prace polonijne Z. 7. Warszawa-Krakow 1983. 182 s.

Överenskommelser mellan de nordiska länderna inom arbetsmarknadsområdet. Yhteispohjoismaisia työmarkkinoita koskevat sopimukset. Nordisk arbetmarknadsområdet (NAUT). NU 1983:6. Stockholm 1984, 149 s.

Kaunokirjallisuus

POUTIAINEN, PEKKA, Kanadan matkalta. Novelimuotoista muistelusta. 188 s. (kopio)

Muut julkaisut

AHO, SEPPO, Työttömyyden alueellinen erilaisuus. Työttömien tilanteen tarkastelu neljällä alueella Suomessa 1970-luvun lopulla. Työvoimapolitiittisia tutkimuksia No 45 1983. Työvoimaministeriö, Suunnitteluosasto. Helsinki 1983. 168 s.

AROMAA, KAUKO & CANTELL, ILKKA & JAACKOLA, RISTO, Cohabitation in Finland in the 1970's. Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen julkaisuja N:o 63. Helsinki 1983, 78 s.

JOHANSSON, PETER, Korkopolitiikan vaikutus kokonaistuotantoon ja hintatasoon. Suomen Pankki 1984 D:56. Helsinki 1984. 91 s.

Koulutus, työelämä, talous. Opetusministeriön suunnittelusihteeristön julkaisuja. Asiantuntijaselvityksiä koulutussuunnittelun neuvottelukunnalle. Osä I. Helsinki 1983. 261 s.

Luonnos työllisyys- ja työvoimapolitiittiseksi ohjelmaksi. Työvoimaministeriön työryhmämuistiota N:o 1 1984. Työvoimaministeriö. Yleinen osasto. Helsinki 1984, 178 s.

MELLA, ILKKA & VUORINEN, PENTTI, Datateknologins regionala spridning i Norden. En kartläggning och ett förslag till fortsatt studie. Datateknologins regionala konsekvenser och potentialer, Del 1. Nordiska Ministerrådet regionalpolitiska BASPROJEKTET. BAS 5/84. Helsingfors 1984. 82 s.

TOMMILA, PÄIVIÖ & ROIHA, JUHANI (toim.), Sosiaalhistoria ja sen tutkimus. Turun yliopisto, Historian laitos, Suomen historia 1976. Julkaisuja No. 2. 172 s.

Väestö- ja asuntolaskenta Turussa 1980. Turun kaupungin tilastotoimiston tiedotuksia 1983:10. 30.12.1983, 333 s.

World List of Social Science Periodicals 1982. Sixth Edition Revised. World Social Science Information Services I. Unesco 1983. Printed in France. 446 s.

SIIRTOLAISUUSINSTITUUTIN VALTUUSKUNTA

1984

Ministeriöt

	Varsinainen jäsen	Varajäsen
Opetusministeriö	Hall.siht. Fredrik Forsberg	Kultt.siht. Raija Kallinen
Työvoimaministeriö	Kansliapääll. Taisto Heikkilä	Os.pääll. Holger Quick
Ulkoasiainministeriö	Toim.pääll. Alec Aalto	Jaostopääll. Tatu Tuohikorpi

Julkiset yhteisöt

	Varsinainen jäsen	Varajäsen
Turun kaupunki	Ap.kaup.joht. Pentti Lahti	Fil.lis. Christer Hummelstedt

Korkeakoulut

	Varsinainen jäsen	Varajäsen
Helsingin yliopisto	Prof. Lars Huldén	Prof. Yrjö Blomstedt
Joensuun yliopisto	Dos. Veijo Saloheimo	Ap.prof. Kyösti Urponen
Jyväskylän yliopisto	Prof. Mauno Jokipii	Ap.prof. Erkki Lehtinen
Oulun yliopisto	Prof. Uuno Varjo	Prof. Kyösti Julku
Tampereen yliopisto	Ap.prof. Olli Kultalahti	Yliopett. Matti Kaasinen
Turun yliopisto	Prof. Terho Pulkkinen	Dos. Jorma Kytömäki
Vaasan korkeakoulu	Vs. prof. Kauko Mikkonen	Ap.prof. Tarmo Koskinen
Åbo Akademi	Prof. Bill Widén	Prof. Sune Jungar

Vapaat yhteisöt ja järjestöt

	Varsinainen jäsen	Varajäsen
Kirkon ulkomaanasiain toimik.	- Teol.tri Harri Heino	Pääsiht. Jaakko Launikari
Mannerheimin Lastensuojeluliit.	Kanslianeuvos Pekka Heimo	Järj.joht. Alpo Kyllönen
Pohjola-Norden Yhdistys r.y.	Oik.tiet.lis. Jaakko Koskimies	Ap.joht. Markku Kosola
Samfundet folkhälsan i svenska Finland r.f.	Prof. Ole Wasz-Höckert	Direkt. Per-Erik Isaksson
Seutusunnittelun Keskusliitto	Rakennusneuvos Raimo Narjus	Tutk.pääll. Timo Sinisalo
Suomalaisuuden Liitto	YM Jukka-Pekka Lappalainen	FK Eeva-Maria Närhi
Suomen Nuorison Liitto	Liikkeenjoht. Esko V. Koskelin	Koulunjoht. Antti Lehtinen
Suomen Väestötieteen Yhd. r.y.	Fil.lis. Altti Majava	VTT Mikko A. Salo
Suomi-Amerikka Yhd. Liitto	Hovioik.pres. Voitto Saario	Toim.joht. Antero Huttunen
Suomi-Seura r.y.	Prof. Jorma Pohjanpalo	Os.pääll. Osmo Kalliala
Svenska Finlands Folktingsfullmäktige	Dos. Tom Sandlund	Lis. Roger Broo
Turun yliopistosäätiö	Toim.joht. Juhani Leppä	Joht. Reino Vuorinen
Unioni Naisasiainliitto Suomessa	Valt.yo. Johanna Mannila-Kaipainen	Maist.Karmela Bélinki
Varsinais-Suomen Maakuntaliit.	Toim.joht. Perttu Koillinen	Ap.toim.joht. Kauno Lehto
Väestöliitto	VTT Aarno Strömmer	Toim.joht. Jouko Hulkko

Ruotsissa olevat

	Varsinainen jäsen	Varajäsen
Immigrant-Institutet(Borås)	Miquel Benito	Annikki Nikula-Benito
Ruotsin Suomalaisseurojen Keskusliitto	FM Markku Peura	Matti J. Korhonen

SIIRTOLAISUUSINSTITUUTIN JULKAISUT

- A 1 Koivukangas, Olavi: Suomalainen siirtolaisuus Australiaan toisen maailmansodan jälkeen. Kokkola 1975, 262 s.
- A 2 Virtaranta, Pertti: Amerikansuomen sanakirja. (in press).
- A 3 Kalhama, Maija-Liisa (toim.): Ulkomaalaisuuskongressin 27.-28.6.1975 esitelmät ja puheenvuorot. Jyväskylän Kesä - Jyväskylä Arts Festivals 24.6. - 3.7.1975. Turku 1975, 104 s.
- A 4 Koivukangas, Olavi, Narjus, Raimo ja Sivula, Sakari (toim.): Muuttoliikesymposium 1975. Esitelmät ja keskustelut. Ruissalon kongressihotelli, Turku 20.-21.11.1975. Vaasa 1976, 186 s.
- A 5 Jäykkä, Eva ja Kalhama, Maija-Liisa (toim.): USA:n 200-vuotisjuhlaseminaari 1976, esitelmät ja tunti-suunnitelmat. Ruissalon kongressihotelli, Turku 2.-3.6.1977. Turku 1977, 148 s.
- A 6 Sundsten, Taru: Amerikansuomalainen työväenteatteri ja näytelmäkirjallisuus vuosina 1900-39. (English Summary: Finnish-American Workers' Theater and Dramaliterature 1900-39). Vaasa 1977, 104 s.
- A 7 Munter, Arja (toim.): Ruotsiin muuton ongelmat. Ruotsin siirtolaisuuden seminaari 4.-5.5.1978. Esitelmät ja keskustelut. Vaasa 1979, 247 s.
- A 8 Koivukangas, Olavi, Lindström, Kai ja Narjus, Raimo (toim.): Muuttoliikesymposium 1980. Hotelli Rantasipi, Turku 19.-20.11.1980. Esitelmät ja keskustelut. Turku 1982, 402 s.
- A 9 Korkiasaari, Jouni: Ruotsista Suomeen vuosina 1980-81 palanneet. Turku 1983, 289 s.
- A 10 Juntunen, Alpo: Suomalaisten karkottaminen Siperiaan autonomian aikana ja karkotetut Siperiassa. Helsinki 1983, 314 s. + liit.
- A 11 Söderling, Ismo: Maassamuutto ja muuttovirrat - vuosina 1977-78 kunnasta toiseen muuttaneiden elinolosuhdetutkimus. Turku 1983, 429 s.
- A 12 Jaakkola, Magdalena: Ruotsinsuomalaisten etninen järjestäytyminen. Turku 1983, 130 s.
- B 1 Widén, Bill: Korpobor i Amerika. Åbo 1975, 197 s.
- B 2 Wester, Holger: Innovationer i befolkningsrörligheten. En studie av spridningsförlopp i befolkningsrörligheten utgående från Petalax socken i Österbotten. Stockholm 1977, 221 s.
- C 1 Kero, Reino: Migration from Finland to North America in the Years between the United States Civil War and the First World War. Reprint of Annales Universitatis Turkuensis Ser. B - Tom. 130, Turku 1974. Vammala 1974, 260 pages.
- C 2 Koivukangas, Olavi: Scandinavian Immigration and Settlement in Australia before World War II. Kokkola 1974, 333 pages.
- C 3 Karni, Michael G., Kaups, Matti E. and Ollila, Douglas J. (eds.): The Finnish Experience in the Western Great Lakes Region: New Perspectives. Vammala 1975, 232 pages.
- C 4 Kostiaainen, Auvo: The Forging of Finnish-American Communism, 1917-1924. A Study in Ethnic Radicalism. Turku 1978, 225 pages.
- C 5 Virtanen, Keijo: Settlement or Return: Finnish Emigrants (1860-1930) in the International Overseas Return Migration Movement. Forssa 1979, 275 pages.
- C 6 Pilli, Arja: The Finnish-language Press in Canada, 1901-1939. A Study in the History of Ethnic Journalism. Turku 1982, 320 pages.
- C 7 Koivukangas, Olavi (ed.), Scandinavian Emigration to Australia and New Zealand Project. Proceedings of a Symposium Feb. 17-19, 1982, Turku, Finland.

Erikoisjulkaisut

- Niitemaa, Vilho, Saukkonen, Jussi, Aaltio, Tauri ja Koivukangas, Olavi (eds.): Old Friends - Strong Ties. The Finnish Contribution to the Growth of the USA. USA:n 200-vuotisjuhlajulkaisu. Vaasa 1976, 349 pages.
- Koivukangas, Olavi ja Toivonen, Simo: Suomen siirtolaisuuden ja maassamuuton bibliografia. A Bibliography on Finnish Emigration and Internal Migration. Turku 1978, 226 s.
- Koivukangas, Olavi (red./toim.): Utvandringen från Finland till Sverige genom tiderna. Siirtolaisuus Suomesta Ruotsiin kautta aikojen. Turku 1980, 100 s.
- Kalhama, Maija-Liisa (toim./red.): Suomalaiset Jäämeren rannoilla. Finnene ved Nordishavets strender. Kveeniseminaari 9.-10.6.1980 Rovaniemellä. Kveneseminarier i Rovaniemi 9.-10.6.1980. Turku 1982, 235 s.

Aikakauslehti

Siirtolaisuus-Migration. Ilmestyy neljä kertaa vuodessa. (Tidskriften Siirtolaisuus-Migration utgives fyra gånger per ett år).